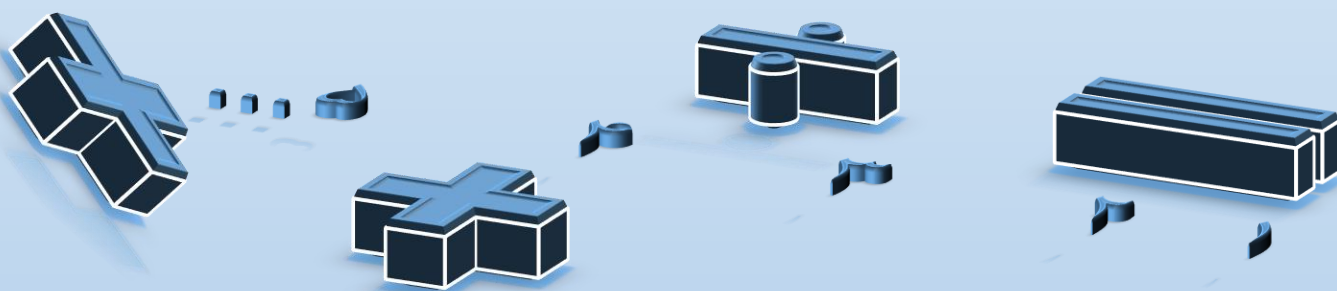

حساب ابتدایی برای صنوف

ابتدایی

نویسنده: محمد هارون «نجیمی»

سال چاپ: ۱۳۹۹ ه. ش.

کمپیوٹر، انگلیسی و علوم ریاضیات همراه با محمد
هارون «نجیمی»

حساب ابتدایی برای صنوف ابتدایی

تهیه و نگارش: محمد هارون «نجیمی»

سال: ۱۳۹۹ هـ.ش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مشخصات کتاب:

نام کتاب: حساب ابتدایی برای صنوف ابتدایی

تهیه و نگارش: محمد هارون «نجیمی»

طراح پوش کتاب: محمد هارون «نجیمی»

تحت نظر: نصیر احمد «نجیمی»

ناشر: در صورت موافقت یکی از مؤسسات ناشر با من در تماس شوند.

تاریخ انتشار: ۱۳۹۹ هجری شمسی

قیمت: ( ) افغانی

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

استفاده از محتویات این کتاب برای نوشتار چاپی با ذکر مأخذ مجاز بوده و در غیر آن

پیگرد قانونی دارد.

برای دریافت این کتاب به شکل زیر با من تماس بگیرید.

[\(۰۷۲۸۶۲۳۰۵۳\)](tel:0728623053)

و یا از طریق آدرس الکترونیکی

har.najimi@gmail.com

مقدمه

حساب تهاداب علوم ریاضیات است، از این لحاظ نو آموزان باید تلاش فراوان بالای یاد گرفتن حساب خرج دهد چون علاقه انسان به یک علم وقتی پیدا میشود که از آن سطح پایین خوب باشد. اگر به تاریخ جهان مروری داشته باشیم، دریافت میکنم که در تمدن های گذشته بین النهرین عملیه های ابتدائی حساب کشف شده اند و روز به روز در کشفیات جدید در علم ریاضیات پیشرفت چشم گیری داشته است که در روند زندگی کردن انسان ها رول بسزائی داشته است.

چون حساب یک از بخش بسیار مهم علم ریاضیات است، به همین منظور؛ نو آموزان کوشا بر یاد گرفتن آن باشند و سعی داشته باشند که تمرین زیاد بالای هر درس حساب داشته باشند که در سطوح بالا به مشکل مواجه نشوند. متأسفانه، اکثریت شاگردانی که به صنف بالا ارتقا می یابد، در علوم ریاضیات خیلی ضعیف هستند؛ به همین منظور توجه خیلی به این مضمون ندارند. به اتمام کردن این کتاب همراهی استاد مهربان خود، نو آموزان قادر به درک شمارش اعداد، چهار عملیه اساسی و بعضی موضوعات مورد حساب خواهند شد .

علاقمندی زیاد به علوم ریاضیات سبب آغاز تألیف این کتاب شده است و این زمانی بود که من در دوران آمادگی کانکور بوده ام. متأسفانه، فشار درس های کانکور سبب شد که نتوانم، به تألیف ادامه دهم اما بعد از چند سال در دوره دانشجویی به فکر ادامه تألیف این کتاب شدم و از الله عز وجل سپاسگذارم که در جریان تألیف این اثر صبر برای من عنایت فرمود که بتوانم به اتمام برسانم.

محتوای درسی این کتاب تا صنف سوم مکاتب وزارت معارف افغانستان شامل شده است. در این کتاب تلاش صورت گرفته است، محتوای هر درس با تمرین همراه باشد چون نو آموزان میتوانند با تمرین زیاد قادر به فهم درسی این کتاب شوند. محتویات درسی این کتاب طوری تسلسل یافته است که هر نو آموز با تلاش استاد مهربان خود، از آن بهره برد و آماده به صنف متوسط و عالی مکاتب گردد. امیدوارم، این کتاب بتواند کلید حل مشکلات خوانندگان عزیز گردد.

سپاسگذاری خود را از اشخاص علم پرور اظهار میکنم، که در تهیه این کتاب حمایت کرده است. نظریات سالم

عزیزان در نظر داشت هرگونه مشکلات این کتاب، قابل قدر است تا ما بتوانیم در چاپ های بعدی در نظر بگیریم و

تلاش بر این داشته باشیم تا حدی توان مسؤلیت های خویش را آدا کنیم.

با عرض احترام

« محمد هارون نجیمی »

دانشجوی دانشگاه بلخ

اهدأ:

این کتاب به نو آموزان وطن که از نعمت
دانش بی بهره مانده اند، اهداء می نمائیم.

فهرست مطالب

فصل اول

علم حساب.....	۱
شمارش و شناخت اعداد ۱ الی ۱۰۰.....	۱۰۰
اعداد جفت و تاق.....	۱۰۰
مقایسه اعداد تا صد.....	۴
تمرین فصل اول.....	۶

فصل دوم

شمارش و شناخت اعداد ۱۰۰ الی ۱۰۰۰.....	۷
عملیه جمع.....	۱۴
خواص عملیه جمع.....	۱۴
عملیه جمع با اعداد یک رقمی.....	۱۵
عملیه جمع با اعداد دو رقمی.....	۱۷
عملیه جمع با اعداد سه رقمی.....	۱۹
عملیه جمع با اعداد چندین رقمی.....	۲۱
سوال های عباراتی عملیه جمع.....	۲۲
مقایسه اعداد تا ۱۰۰۰.....	۲۶
تمرین فصل دوم.....	۲۷

فصل سوم

شمارش و شناخت اعداد ۱۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰.....	۲۹
--	----

۳۱ ..... عملیہء تفریق

۳۱ ..... خواص عملیہء تفریق

۳۲ ..... عملیہء تفریق با اعداد یک رقمی

۳۴ ..... عملیہء تفریق با اعداد دو رقمی

۳۶ ..... عملیہء تفریق با اعداد سه رقمی

۳۸ ..... عملیہء تفریق با اعداد چندین رقمی

۳۹ ..... امتحان عملیہء جمع

۴۰ ..... امتحان عملیہء تفریق

۴۱ ..... سوال های عباراتی عملیہء تفریق

۴۴ ..... مقایسه اعداد تا ۱۰۰۰۰

۴۵ ..... تمرین فصل سوم

فصل چهارم

۴۷ ..... شمارش و شناخت اعداد ۱۰۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰

۴۹ ..... عملیہء ضرب

۴۹ ..... خواص عملیہء ضرب

۵۰ ..... ضرب زبانی از ۱ الی ۱۰

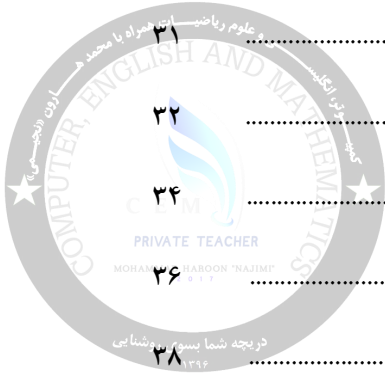
۵۱ ..... عملیہء ضرب با اعداد یک رقمی

۵۳ ..... عملیہء ضرب با اعداد دو رقمی

۵۵ ..... عملیہء ضرب با اعداد سه رقمی

۵۷ ..... عملیہء ضرب با چندین رقمی

۵۸ ..... سوال های عباراتی عملیہء ضرب

۶۱ ..... مقایسه اعداد تا ۱۰۰۰۰۰

۶۲ ..... تمرین فصل چهارم

فصل پنجم

۶۴ ..... شمارش و شناخت اعداد ۱۰۰۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰۰

۶۶ ..... عملیه تقسیم

۶۶ ..... خواص عملیه تقسیم

۶۷ ..... عملیه تقسیم با اعداد یک رقمی

۶۹ ..... عملیه تقسیم با اعداد دو رقمی

۷۱ ..... عملیه تقسیم با اعداد سه رقمی

۷۳ ..... عملیه تقسیم با اعداد چندین رقمی

۷۴ ..... امتحان عملیه ضرب

۷۵ ..... امتحان عملیه تقسیم

۷۶ ..... سوال های عباراتی عملیه تقسیم

۷۸ ..... مقایسه اعداد تا ۱۰۰۰۰۰۰

۷۹ ..... تمرین فصل پنجم

فصل ششم

۸۱ ..... ترکیب عملیه های چهارگانه حساب

۸۳ ..... آشنایی با مجهول ها و قیمت گذاری آن ها

۸۵ ..... آشنایی با کسر

۸۶ ..... اشکال هندسی

نوشتاری اعداد حساب در انگلیسی ۸۷

بخش دوم: تمرینات کتاب ۸۸

منابع ۱۰۲

بخش اول: محتوای درسی این کتاب

فصل اول:

علم حساب

حساب یکی از بخش های ریاضیات بود که به شمارش و پیمایش اشیا و کمیات قابل پیمایش سروکار داشته و نتایج آنها ذریعه اعداد ارائه میگردد پس نتیجه میگیرم که به علم اعداد نیز گفته میشود و همچنان گفته میتوانیم که حساب تهاد علوم ریاضیات میباشد.

شمارش و شناخت اعداد ۱ الی ۱۰۰

شاگردان عزیز، برای انجام دادن عملیه های حساب ضرورت به شناخت اعداد داریم که تا بتوانیم در درس های آینده به مشکل روبرو نشویم. در این درس در نظر داریم که از عدد ۱ الی عدد ۱۰۰ تحت مطالعه قرار دهیم.

۲

۱

۴

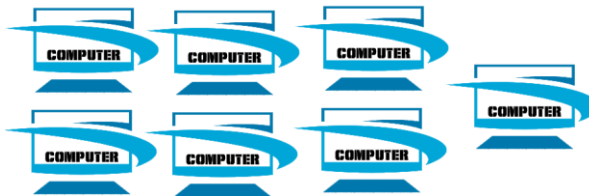
۳

۶

۵

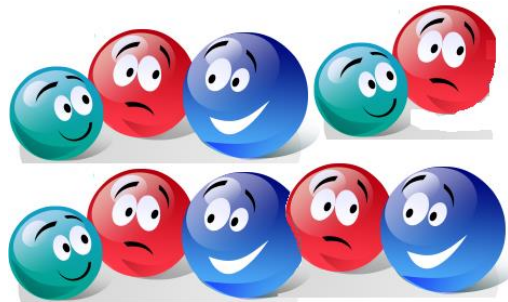
۷

۸

۹

۱۰

و به سلسله آن در جدول زیر اعداد تا صد ۱۰۰ ادامه میدهم.

۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱
۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶
۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱
۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶
۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶

طریقه ساده برای نوشتن اعداد تا صد ۱۰۰ بطور ذیل خلاصه میکنم:

۱- رقم ده‌ها ۱۰، ۲۰، ۳۰، ۴۰، ۵۰، ۶۰، ۷۰، ۸۰، ۹۰ را در نظر میگیریم.

۲- رقم یکها ۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ را در نظر میگیریم.

۳- هر گاه بخواهیم عدد سی و شش را بنویسیم، پس اول رقم ده‌ها را مشخص میکنیم سپس رقم یکها را مشخص میکنیم و یا بخواهیم همین عدد مذکور را بطور ساده نوشت پس عدد سی ۳۰ کامل را نوشت و بعداً صفر را حذف کرده و عوض آن عدد شش ۶ را نوشته میکنیم یعنی عوض صفر عدد شش ۶ جایگزین میکنیم که در نتیجه ۳۶ حاصل میشود.

ده‌ها	یکها	ده‌ها	یکها	ده‌ها	یکها	ده‌ها	یکها	ده‌ها	یکها
۱۰	۰	۳	۶	۹	۱	۳	۹	۷	۸
۱۰۰		۳۶		۹۱		۳۹		۷۸	
صد		سی و شش		نود و یک		سی و نه		هفتاد و هشت	
ده‌ها	یکها	ده‌ها	یکها	ده‌ها	یکها	ده‌ها	یکها	ده‌ها	یکها
۶	۱	۴	۶	۱	۱	۹	۹	۲	۳
۶۱		۴۶		۱۱		۹۹		۲۳	
شصت و یک		چهل و شش		یازده		نود و نه		بیست و سه	

۴- هرگاه صفر قبل از عدد قرار بیگردد پس صفر معنی ندارد و اگر صفر بعد از عدد قرار بیگردد پس عدد با صفر خوانده میشود. بطور مثال ۰۰۰۰۰۶ تنها عدد شش است بخاطریکه صفر قبل از عدد معنی ندارد. و اگر ۶۰۰۰۰۰ پس این عدد شش صد هزار است و عدد با صفر اینجا معنی دارد.

اعداد جفت و طاق

اعداد جفت به اعدادی گفته میشود که رقم یکهای شان ۰، ۲، ۴، ۶، ۸ باشد.

یکها	ده ها	یکها	ده ها	یکها	ده ها	یکها	ده ها	یکها	ده ها
۰	۱	۲	۷	۴	۹	۶	۷	۸	۶
۱۰		۷۲		۹۴		۷۶		۶۸	

و به همین شکل اعدادی طاق به اعدادی گفته میشود که رقم یکهای شان ۱، ۳، ۵، ۷، ۹ باشد.

یکها	ده ها	یکها	ده ها	یکها	ده ها	یکها	ده ها	یکها	ده ها
۱	۱	۱	۷	۱	۹	۳	۷	۵	۶
۱۱		۷۱		۹۱		۷۳		۶۵	

مقایسه اعداد تا عدد صد

با کمک این درس میتوانیم اعداد بزرگ، کوچک و مساوی را تفکیک کنیم.

علامه (=) مساوی میباشد، اعددی که در هر دو طرف یکسان باشد، اعداد با هم مساوی هستند.

علامه (<) کوچکتر میباشد، اعددی که در طرف چپ قرار دارد، کوچکتر از اعددی که در طرف راست قرار دارد، است.

علامه (>) بزرگ میباشد، عددی که در طرف چپ قرار دارد، بزرگتر از عددی که در طرف راست قرار دارد، است.

=

>

به مثال های بیشتر:

۹	>	۸	۱۳	=	۱۳	۸	>	۳
۱	<	۲	۳۴	>	۳۱	۱	=	۱
۸	=	۸	۸۱	<	۸۸	۶۶	>	۵۶
۴	>	۲	۲۰	=	۲۰	۳۲	>	۳۲
۴	<	۴	۴	>	۰	۱۸	<	۸۱

تمرین فصل اول

۱- علم حساب از کدام موضوع بحث میکند؟

۲- اعدادی ذیل را بخوانید؟

۶	۲۰	۳۱	۱۴	۹	۷
۱۳	۷	۲	۱۰	۱۰۰	۹
۰۰۲	۰۳۰	۴۱	۱۳	۸۸	۹۳

۳- کدام اعدادی ذیل اعدادی جفت و طاق هستند؟

۱۶	۲۹	۰۱	۱۹	۶۹	۸۸	۳۱
۸۹	۷۹	۵۶	۱۹	۱۰	۲۴	۸۲
۹۲	۳۹	۴۱	۳۳	۷۳	۴۵	۷۰

۴- کدام اعدادی ذیل در ستون اول بزرگ و مساوی و در ستون دوم کدام اعداد کوچک و مساوی هستند؟

ستون اول		ستون دوم	
۴	۱۲	۶	۶
۵	۶	۱۲	۲۳
۹۹	۷	۲۱	۱۲
۲۰	۲۰	۳	۱۳
۰۴۵	۸۱	۱۰	۱۰

۴- اعدادی ذیل را به شکل عددی بنویسید؟

هفده .....

نود و نه .....

شمارش و شناخت اعداد ۱۰۰ الی ۱۰۰۰

چنانچه در درس قبلی یاد آور شدیم، گذاشتن صفر بعد از عدد معنی دارد و همچنین رقم یکها، دهها را تحت مطالعه قرار دادیم. به همین طور، رقم صدها در پیشروی عدد دارای دو صفر اند عبارت است از ۱۰۰، ۲۰۰، ۳۰۰، ۴۰۰، ۵۰۰، ۶۰۰، ۷۰۰، ۸۰۰، ۹۰۰ که این اعداد تا ۹۹۹ ادامه دارد.

طریقه ساده برای نوشتن اعداد تا هزار ۱۰۰۰ بطور ذیل خلاصه میکنم:

۱- رقم صدها ۱۰۰، ۲۰۰، ۳۰۰، ۴۰۰، ۵۰۰، ۶۰۰، ۷۰۰، ۸۰۰، ۹۰۰ را در نظر میگیریم.

۲- رقم دهها ۱۰، ۲۰، ۳۰، ۴۰، ۵۰، ۶۰، ۷۰، ۸۰، ۹۰ را در نظر میگیریم.

۳- رقم یکها ۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ را در نظر میگیریم.

۴- هر گاه بخواهیم عدد چهار صد و هفده را بنویسیم، پس اول رقم صدها، دهها و یکها را مشخص میکنم بعداً رقم صدها پوره باید نوشت یعنی ۴۰۰ سپس بجای دو صفر عددی دهها و بعداً یکها نوشت یعنی ۱۷ در نتیجه ۴۱۷ می آید.

۵- اگر عدد یک صد و یک در نظر بیگیرم، پس اول ۱۰۰ پوره باید نوشت سپس در رقم دهها صفر و در رقم یکها ۱ نوشت بطور مثال ۱۰۱ و به همین سلسله ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹ چون در رقم دهها کدام عدد وجود ندارد که بنویسیم به همین خاطر آن را صفر قرار میدهم.

یکها	دهها	صدها	یکها	دهها	صدها	یکها	دهها	صدها	یکها	دهها	صدها
۰	۰	۱	۰	۰	۵	۰	۰	۷	۰	۰	۴
۹	۰	۱	۳	۹	۵	۱	۹	۷	۹	۷	۴
۱۰۹			۵۹۳			۷۱۹			۴۱۷		
یک صد و نه			پنج صد و نود و سه			هفت صد و نوزده			چهار صد و هفده		

جدول زیر سلسله اعداد را از ۱۰۰-۱۰۰۰ نشان میدهد.

۱۰۹	۱۰۸	۱۰۷	۱۰۶	۱۰۵	۱۰۴	۱۰۳	۱۰۲	۱۰۱	۱۰۰
۱۱۹	۱۱۸	۱۱۷	۱۱۶	۱۱۵	۱۱۴	۱۱۳	۱۱۲	۱۱۱	۱۱۰
۱۲۹	۱۲۸	۱۲۷	۱۲۶	۱۲۵	۱۲۴	۱۲۳	۱۲۲	۱۲۱	۱۲۰
۱۳۹	۱۳۸	۱۳۷	۱۳۶	۱۳۵	۱۳۴	۱۳۳	۱۳۲	۱۳۱	۱۳۰
۱۴۹	۱۴۸	۱۴۷	۱۴۶	۱۴۵	۱۴۴	۱۴۳	۱۴۲	۱۴۱	۱۴۰
۱۵۹	۱۵۸	۱۵۷	۱۵۶	۱۵۵	۱۵۴	۱۵۳	۱۵۲	۱۵۱	۱۵۰
۱۶۹	۱۶۸	۱۶۷	۱۶۶	۱۶۵	۱۶۴	۱۶۳	۱۶۲	۱۶۱	۱۶۰
۱۷۹	۱۷۸	۱۷۷	۱۷۶	۱۷۵	۱۷۴	۱۷۳	۱۷۲	۱۷۱	۱۷۰
۱۸۹	۱۸۸	۱۸۷	۱۸۶	۱۸۵	۱۸۴	۱۸۳	۱۸۲	۱۸۱	۱۸۰
۱۹۹	۱۹۸	۱۹۷	۱۹۶	۱۹۵	۱۹۴	۱۹۳	۱۹۲	۱۹۱	۱۹۰
۲۰۹	۲۰۸	۲۰۷	۲۰۶	۲۰۵	۲۰۴	۲۰۳	۲۰۲	۲۰۱	۲۰۰
۲۱۹	۲۱۸	۲۱۷	۲۱۶	۲۱۵	۲۱۴	۲۱۳	۲۱۲	۲۱۱	۲۱۰
۲۲۹	۲۲۸	۲۲۷	۲۲۶	۲۲۵	۲۲۴	۲۲۳	۲۲۲	۲۲۱	۲۲۰
۲۳۹	۲۳۸	۲۳۷	۲۳۶	۲۳۵	۲۳۴	۲۳۳	۲۳۲	۲۳۱	۲۳۰
۲۴۹	۲۴۸	۲۴۷	۲۴۶	۲۴۵	۲۴۴	۲۴۳	۲۴۲	۲۴۱	۲۴۰
۲۵۹	۲۵۸	۲۵۷	۲۵۶	۲۵۵	۲۵۴	۲۵۳	۲۵۲	۲۵۱	۲۵۰
۲۶۹	۲۶۸	۲۶۷	۲۶۶	۲۶۵	۲۶۴	۲۶۳	۲۶۲	۲۶۱	۲۶۰
۲۷۹	۲۷۸	۲۷۷	۲۷۶	۲۷۵	۲۷۴	۲۷۳	۲۷۲	۲۷۱	۲۷۰

۲۸۹	۲۸۸	۲۸۷	۲۸۶	۲۸۵	۲۸۴	۲۸۳	۲۸۲	۲۸۱	۲۸۰
۲۹۹	۲۹۸	۲۹۷	۲۹۶	۲۹۵	۲۹۴	۲۹۳	۲۹۲	۲۹۱	۲۹۰
۲۹۹	۲۹۸	۲۹۷	۲۹۶	۲۹۵	۲۹۴	۲۹۳	۲۹۲	۲۹۱	۲۹۰
۳۰۹	۳۰۸	۳۰۷	۳۰۶	۳۰۵	۳۰۴	۳۰۳	۳۰۲	۳۰۱	۳۰۰
۳۱۹	۳۱۸	۳۱۷	۳۱۶	۳۱۵	۳۱۴	۳۱۳	۳۱۲	۳۱۱	۳۱۰
۳۲۹	۳۲۸	۳۲۷	۳۲۶	۳۲۵	۳۲۴	۳۲۳	۳۲۲	۳۲۱	۳۲۰
۳۳۹	۳۳۸	۳۳۷	۳۳۶	۳۳۵	۳۳۴	۳۳۳	۳۳۲	۳۳۱	۳۳۰
۳۴۹	۳۴۸	۳۴۷	۳۴۶	۳۴۵	۳۴۴	۳۴۳	۳۴۲	۳۴۱	۳۴۰
۳۵۹	۳۵۸	۳۵۷	۳۵۶	۳۵۵	۳۵۴	۳۵۳	۳۵۲	۳۵۱	۳۵۰
۳۶۹	۳۶۸	۳۶۷	۳۶۶	۳۶۵	۳۶۴	۳۶۳	۳۶۲	۳۶۱	۳۶۰
۳۷۹	۳۷۸	۳۷۷	۳۷۶	۳۷۵	۳۷۴	۳۷۳	۳۷۲	۳۷۱	۳۷۰
۳۸۹	۳۸۸	۳۸۷	۳۸۶	۳۸۵	۳۸۴	۳۸۳	۳۸۲	۳۸۱	۳۸۰
۳۹۹	۳۹۸	۳۹۷	۳۹۶	۳۹۵	۳۹۴	۳۹۳	۳۹۲	۳۹۱	۳۹۰
۳۹۹	۳۹۸	۳۹۷	۳۹۶	۳۹۵	۳۹۴	۳۹۳	۳۹۲	۳۹۱	۳۹۰
۴۰۹	۴۰۸	۴۰۷	۴۰۶	۴۰۵	۴۰۴	۴۰۳	۴۰۲	۴۰۱	۴۰۰
۴۱۹	۴۱۸	۴۱۷	۴۱۶	۴۱۵	۴۱۴	۴۱۳	۴۱۲	۴۱۱	۴۱۰
۴۲۹	۴۲۸	۴۲۷	۴۲۶	۴۲۵	۴۲۴	۴۲۳	۴۲۲	۴۲۱	۴۲۰
۴۳۹	۴۳۸	۴۳۷	۴۳۶	۴۳۵	۴۳۴	۴۳۳	۴۳۲	۴۳۱	۴۳۰

۴۴۹	۴۴۸	۴۴۷	۴۴۶	۴۴۵	۴۴۴	۴۴۳	۴۴۲	۴۴۱	۴۴۰
۴۵۹	۴۵۸	۴۵۷	۴۵۶	۴۵۵	۴۵۴	۴۵۳	۴۵۲	۴۵۱	۴۵۰
۴۶۹	۴۶۸	۴۶۷	۴۶۶	۴۶۵	۴۶۴	۴۶۳	۴۶۲	۴۶۱	۴۶۰
۴۷۹	۴۷۸	۴۷۷	۴۷۶	۴۷۵	۴۷۴	۴۷۳	۴۷۲	۴۷۱	۴۷۰
۴۸۹	۴۸۸	۴۸۷	۴۸۶	۴۸۵	۴۸۴	۴۸۳	۴۸۲	۴۸۱	۴۸۰
۴۹۹	۴۹۸	۴۹۷	۴۹۶	۴۹۵	۴۹۴	۴۹۳	۴۹۲	۴۹۱	۴۹۰
۵۰۹	۵۰۸	۵۰۷	۵۰۶	۵۰۵	۵۰۴	۵۰۳	۵۰۲	۵۰۱	۵۰۰
۵۱۹	۵۱۸	۵۱۷	۵۱۶	۵۱۵	۵۱۴	۵۱۳	۵۱۲	۵۱۱	۵۱۰
۵۲۹	۵۲۸	۵۲۷	۵۲۶	۵۲۵	۵۲۴	۵۲۳	۵۲۲	۵۲۱	۵۲۰
۵۳۹	۵۳۸	۵۳۷	۵۳۶	۵۳۵	۵۳۴	۵۳۳	۵۳۲	۵۳۱	۵۳۰
۵۴۹	۵۴۸	۵۴۷	۵۴۶	۵۴۵	۵۴۴	۵۴۳	۵۴۲	۵۴۱	۵۴۰
۵۵۹	۵۵۸	۵۵۷	۵۵۶	۵۵۵	۵۵۴	۵۵۳	۵۵۲	۵۵۱	۵۵۰
۵۶۹	۵۶۸	۵۶۷	۵۶۶	۵۶۵	۵۶۴	۵۶۳	۵۶۲	۵۶۱	۵۶۰
۵۷۹	۵۷۸	۵۷۷	۵۷۶	۵۷۵	۵۷۴	۵۷۳	۵۷۲	۵۷۱	۵۷۰
۵۸۹	۵۸۸	۵۸۷	۵۸۶	۵۸۵	۵۸۴	۵۸۳	۵۸۲	۵۸۱	۵۸۰
۵۹۹	۵۹۸	۵۹۷	۵۹۶	۵۹۵	۵۹۴	۵۹۳	۵۹۲	۵۹۱	۵۹۰
۶۰۹	۶۰۸	۶۰۷	۶۰۶	۶۰۵	۶۰۴	۶۰۳	۶۰۲	۶۰۱	۶۰۰
۶۱۹	۶۱۸	۶۱۷	۶۱۶	۶۱۵	۶۱۴	۶۱۳	۶۱۲	۶۱۱	۶۱۰

۶۲۹	۶۲۸	۶۲۷	۶۲۶	۶۲۵	۶۲۴	۶۲۳	۶۲۲	۶۲۱	۶۲۰
۶۳۹	۶۳۸	۶۳۷	۶۳۶	۶۳۵	۶۳۴	۶۳۳	۶۳۲	۶۳۱	۶۳۰
۶۴۹	۶۴۸	۶۴۷	۶۴۶	۶۴۵	۶۴۴	۶۴۳	۶۴۲	۶۴۱	۶۴۰
۶۵۹	۶۵۸	۶۵۷	۶۵۶	۶۵۵	۶۵۴	۶۵۳	۶۵۲	۶۵۱	۶۵۰
۶۶۹	۶۶۸	۶۶۷	۶۶۶	۶۶۵	۶۶۴	۶۶۳	۶۶۲	۶۶۱	۶۶۰
۶۷۹	۶۷۸	۶۷۷	۶۷۶	۶۷۵	۶۷۴	۶۷۳	۶۷۲	۶۷۱	۶۷۰
۶۸۹	۶۸۸	۶۸۷	۶۸۶	۶۸۵	۶۸۴	۶۸۳	۶۸۲	۶۸۱	۶۸۰
۶۹۹	۶۹۸	۶۹۷	۶۹۶	۶۹۵	۶۹۴	۶۹۳	۶۹۲	۶۹۱	۶۹۰
۷۰۹	۷۰۸	۷۰۷	۷۰۶	۷۰۵	۷۰۴	۷۰۳	۷۰۲	۷۰۱	۷۰۰
۷۱۹	۷۱۸	۷۱۷	۷۱۶	۷۱۵	۷۱۴	۷۱۳	۷۱۲	۷۱۱	۷۱۰
۷۲۹	۷۲۸	۷۲۷	۷۲۶	۷۲۵	۷۲۴	۷۲۳	۷۲۲	۷۲۱	۷۲۰
۷۳۹	۷۳۸	۷۳۷	۷۳۶	۷۳۵	۷۳۴	۷۳۳	۷۳۲	۷۳۱	۷۳۰
۷۴۹	۷۴۸	۷۴۷	۷۴۶	۷۴۵	۷۴۴	۷۴۳	۷۴۲	۷۴۱	۷۴۰
۷۵۹	۷۵۸	۷۵۷	۷۵۶	۷۵۵	۷۵۴	۷۵۳	۷۵۲	۷۵۱	۷۵۰
۷۶۹	۷۶۸	۷۶۷	۷۶۶	۷۶۵	۷۶۴	۷۶۳	۷۶۲	۷۶۱	۷۶۰
۷۷۹	۷۷۸	۷۷۷	۷۷۶	۷۷۵	۷۷۴	۷۷۳	۷۷۲	۷۷۱	۷۷۰
۷۸۹	۷۸۸	۷۸۷	۷۸۶	۷۸۵	۷۸۴	۷۸۳	۷۸۲	۷۸۱	۷۸۰
۷۹۹	۷۹۸	۷۹۷	۷۹۶	۷۹۵	۷۹۴	۷۹۳	۷۹۲	۷۹۱	۷۹۰

۸۰۹	۸۰۸	۸۰۷	۸۰۶	۸۰۵	۸۰۴	۸۰۳	۸۰۲	۸۰۱	۸۰۰
۸۱۹	۸۱۸	۸۱۷	۸۱۶	۸۱۵	۸۱۴	۸۱۳	۸۱۲	۸۱۱	۸۱۰
۸۲۹	۸۲۸	۸۲۷	۸۲۶	۸۲۵	۸۲۴	۸۲۳	۸۲۲	۸۲۱	۸۲۰
۸۳۹	۸۳۸	۸۳۷	۸۳۶	۸۳۵	۸۳۴	۸۳۳	۸۳۲	۸۳۱	۸۳۰
۸۴۹	۸۴۸	۸۴۷	۸۴۶	۸۴۵	۸۴۴	۸۴۳	۸۴۲	۸۴۱	۸۴۰
۸۵۹	۸۵۸	۸۵۷	۸۵۶	۸۵۵	۸۵۴	۸۵۳	۸۵۲	۸۵۱	۸۵۰
۸۶۹	۸۶۸	۸۶۷	۸۶۶	۸۶۵	۸۶۴	۸۶۳	۸۶۲	۸۶۱	۸۶۰
۸۷۹	۸۷۸	۸۷۷	۸۷۶	۸۷۵	۸۷۴	۸۷۳	۸۷۲	۸۷۱	۸۷۰
۸۸۹	۸۸۸	۸۸۷	۸۸۶	۸۸۵	۸۸۴	۸۸۳	۸۸۲	۸۸۱	۸۸۰
۸۹۹	۸۹۸	۸۹۷	۸۹۶	۸۹۵	۸۹۴	۸۹۳	۸۹۲	۸۹۱	۸۹۰
۹۰۹	۹۰۸	۹۰۷	۹۰۶	۹۰۵	۹۰۴	۹۰۳	۹۰۲	۹۰۱	۹۰۰
۹۱۹	۹۱۸	۹۱۷	۹۱۶	۹۱۵	۹۱۴	۹۱۳	۹۱۲	۹۱۱	۹۱۰
۹۲۹	۹۲۸	۹۲۷	۹۲۶	۹۲۵	۹۲۴	۹۲۳	۹۲۲	۹۲۱	۹۲۰
۹۳۹	۹۳۸	۹۳۷	۹۳۶	۹۳۵	۹۳۴	۹۳۳	۹۳۲	۹۳۱	۹۳۰
۹۴۹	۹۴۸	۹۴۷	۹۴۶	۹۴۵	۹۴۴	۹۴۳	۹۴۲	۹۴۱	۹۴۰
۹۵۹	۹۵۸	۹۵۷	۹۵۶	۹۵۵	۹۵۴	۹۵۳	۹۵۲	۹۵۱	۹۵۰
۹۶۹	۹۶۸	۹۶۷	۹۶۶	۹۶۵	۹۶۴	۹۶۳	۹۶۲	۹۶۱	۹۶۰
۹۷۹	۹۷۸	۹۷۷	۹۷۶	۹۷۵	۹۷۴	۹۷۳	۹۷۲	۹۷۱	۹۷۰

۹۸۹ ۹۸۸ ۹۸۷ ۹۸۶ ۹۸۵ ۹۸۴ ۹۸۳ ۹۸۲ ۹۸۱ ۹۸۰

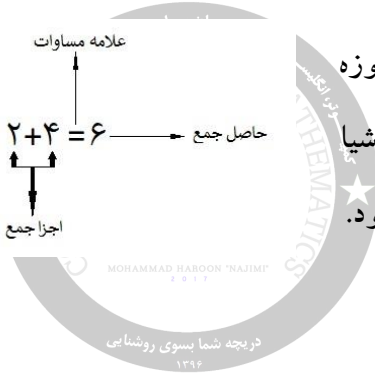
۹۹۹ ۹۹۸ ۹۹۷ ۹۹۶ ۹۹۵ ۹۹۴ ۹۹۳ ۹۹۲ ۹۹۱ ۹۹۰

۱۰۰۰

عملیه جمع

یکجای نمودن اشیا همجنس را عملیه جمع می نامند. همجنس یعنی یکسان بطور مثال خربوزه با خربوزه، سیب با سیب، قلم به قلم، کتابچه به کتابچه و غیره... جمع کرده میتوانم و اگر اشیا با هم همجنس نباشد پس آن را جمع کرده نمیتوانم. در شکل زیر بطور واضح دیده می شود.

$$\begin{array}{c} \text{🍊} \text{🍊} + \text{🍊} = \text{🍊} \text{🍊} \text{🍊} \\ ۲ + ۱ = ۳ \end{array} \quad \checkmark$$

$$\begin{array}{c} \text{🍊} \text{🍊} + \text{🍐} = \text{🍊} \text{🍊} \text{🍊} \\ ۲ + ۱ = ۳ \end{array} \quad \times$$

خواص عملیه جمع

۱- خاصیت تبدیلی: اگر در عملیه جمع اعداد با هم تبدیل شود در حاصل کدام تغییر بوجود نمی آید.

$$۲ + ۳ = ۵$$

$$۳ + ۲ = ۵$$

۲- خاصیت اتحادی: اگر از اعدادی عملیه جمع چند تا اعداد با هم جمع میشوند باز هم در حاصل کدام تغییر بوجود نمی آید.

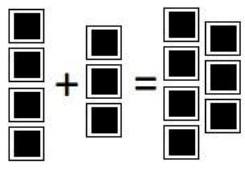
$$۲ + ۳ + ۷ = ۱۲$$

$$(۲ + ۷) + ۳ = ۱۰$$

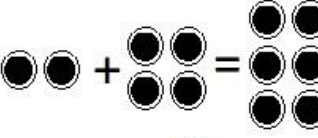
۲- خاصیت عینیت: عنصر عینیت در عملیه جمع به عددی گفته میشود که با هر عدد جمع شود حاصل جمع همان عدد باشد و آن عبارت از صفر میباشد.

$$۲ + ۰ = ۲$$

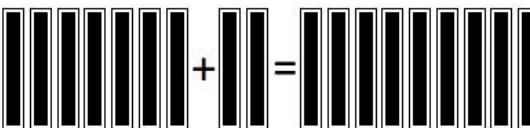
عملیاء جمع اعداد يك رقمی

$$\begin{array}{r} 4 \\ + 3 \\ \hline 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ + 4 \\ \hline 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ + 2 \\ \hline 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 2 \\ \hline 8 \end{array}$$

برای انجام دادن عملیاء جمع عدد بزرگ را در ذهن گرفته و به سلسله آن عدد دیگر را توسط انگشتان خود حساب میکنم. بطور مثال $9+7=16$ در این جا میبینم که عدد بزرگ ۹ است، همین عدد را در ذهن گرفته سپس توسط انگشتان خود عدد دیگر را با هم جمع میکنم ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶. در نتیجه حاصل جمع آن ۱۶ است.

به هر روش که دوست دارید یاد بیگیرد فرق نمیکند روش متذکره باشد یا نباشد، هدف تنها آموختن است.

به همین ترتیب مثال های ذیل توجه کنید:

$$\begin{array}{r} 4 \\ + 4 \\ \hline 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + 1 \\ \hline 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ + 3 \\ \hline 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ + 0 \\ \hline 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ + 5 \\ \hline 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ + 4 \\ \hline 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 7 \\ \hline 13 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ + 4 \\ \hline 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 7 \\ \hline 13 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 2 \\ \hline 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ 6 \\ + 8 \\ 3 \\ 4 \\ \hline 14 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ + 5 \\ \hline 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ + 2 \\ \hline 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 5 \\ \hline 11 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ 6 \\ + 7 \\ 3 \\ 7 \\ \hline 17 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + 7 \\ \hline 15 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 9 \\ 2 \\ \hline 17 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ + 9 \\ \hline 11 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ 2 \\ + 6 \\ 1 \\ 9 \\ \hline 14 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ + 6 \\ \hline 15 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + 7 \\ 2 \\ \hline 17 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + 8 \\ \hline 16 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ 6 \\ + 8 \\ 8 \\ 1 \\ \hline 17 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ + 6 \\ \hline 11 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

عملیۀ جمع اعداد دو رقمی

$$\begin{array}{r} \text{حاصل} \quad \textcircled{1} \\ 99 \\ + 36 \\ \hline 135 \end{array}$$

$1+9+3=13$

برای حل سوال زیر عملیۀ جمع اعداد دو رقمی، نکات ذیل را در نظر میگیریم:

$$\begin{array}{r} 8 9 \\ + 7 8 \\ \hline 16 7 \end{array}$$

(۱) رقم یکها را جمع کنید اگر حاصل داشته باشد با رقم بعدی جمع نمایید.

$$\begin{array}{r} \textcircled{1} \\ 8 9 \\ + 7 8 \\ \hline 7 \end{array}$$

(۲) رقم ده ها همراه با حاصل جمع کنید و عدد بطور کامل بنویسید.

$$\begin{array}{r} \textcircled{1} \\ 8 9 \\ + 7 8 \\ \hline 16 7 \end{array} \quad 1+8+7=16$$

○ هرگاه در عملیۀ جمع اعداد دو رقمی همراه با اعداد یک رقمی جمع شوند پس داریم: -

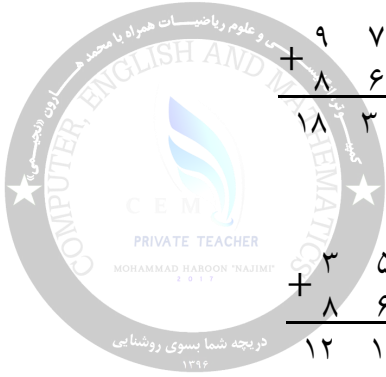
$$\begin{array}{r} \textcircled{1} \\ 67 \\ + 5 \\ \hline 72 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \textcircled{1} \\ 37 \\ + 9 \\ \hline 46 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \textcircled{0} \\ 73 \\ + 4 \\ \hline 77 \end{array}$$

$4+3=7$ پس حاصل وجود ندارد

به همین سلسله سوال های ذیل توجه داشته باشید:

$$\begin{array}{r} 97 \\ + 86 \\ \hline 183 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 98 \\ + 97 \\ \hline 195 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 26 \\ + 16 \\ \hline 42 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 52 \\ + 97 \\ \hline 149 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 35 \\ + 86 \\ \hline 121 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 38 \\ + 19 \\ \hline 57 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 43 \\ + 59 \\ \hline 102 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 23 \\ + 98 \\ \hline 121 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r} 37 \\ + 59 \\ \hline 46 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 57 \\ + 69 \\ \hline 22 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 75 \\ + 58 \\ \hline 40 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 78 \\ + 34 \\ \hline 89 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 66 \\ + 13 \\ \hline 10 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 \\ + 63 \\ \hline 39 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 34 \\ + 93 \\ \hline 76 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 94 \\ + 83 \\ \hline 62 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 78 \\ + 83 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 87 \\ + 73 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 66 \\ + 94 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 69 \\ + 93 \\ \hline \end{array}$$

عملیۀ جمع اعداد سه رقمی

حل عملیۀ جمع اعداد سه رقمی هم مانند عملیۀ جمع اعداد دو رقمی است اما در نکات ذیل خلاصه می‌کنم:

$$\begin{array}{r} 8 \quad 4 \quad 2 \\ + 9 \quad 7 \quad 5 \\ \hline 5 \quad 3 \quad 2 \\ 23 \quad 4 \quad 9 \end{array}$$

(۱) رقم یکها را جمع کنید اگر حاصل داشته باشد با رقم بعدی جمع نمایید.

$$\begin{array}{r} 8 \quad 4 \quad 2 \\ + 9 \quad 7 \quad 5 \\ \hline 5 \quad 3 \quad 2 \\ 9 \end{array}$$

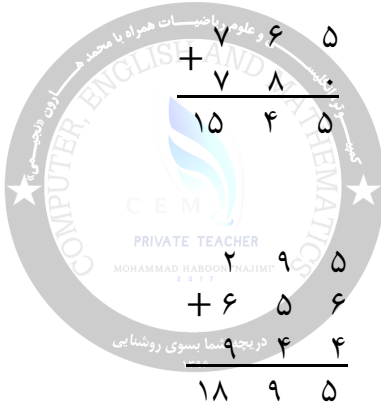
(۲) رقم ده‌ها را جمع کنید اگر حاصل داشته باشد با رقم بعدی جمع نمایید.

$$\begin{array}{r} \textcircled{1} \\ 8 \quad 4 \quad 2 \\ + 9 \quad 7 \quad 5 \\ \hline 5 \quad 3 \quad 2 \\ 4 \quad 9 \end{array}$$

(۳) رقم صدها را جمع کنید اگر حاصل داشته باشد با رقم بعدی جمع نمایید و اگر نداشته باشد پس عدد بطور کامل بنویسید.

$$\begin{array}{r} \textcircled{1} \\ 8 \quad 4 \quad 2 \\ + 9 \quad 7 \quad 5 \\ \hline 5 \quad 3 \quad 2 \\ 23 \quad 4 \quad 9 \end{array}$$

به همین ترتیب سوال های زیر به روش متذکره حل میشوند:

$$\begin{array}{r} 75 \\ + 78 \\ \hline 153 \\ \hline 295 \\ + 656 \\ \hline 951 \\ \hline 44 \\ \hline 1895 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 837 \\ + 962 \\ \hline 1799 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 758 \\ + 209 \\ \hline 967 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 568 \\ + 975 \\ \hline 1543 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 976 \\ + 327 \\ \hline 1303 \\ \hline 234 \\ \hline 1537 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 369 \\ + 489 \\ \hline 858 \\ \hline 381 \\ \hline 1239 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 674 \\ + 442 \\ \hline 1116 \\ \hline 379 \\ \hline 1495 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 995 \\ + 342 \\ \hline 1337 \\ \hline 1481 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 763 \\ + 455 \\ \hline 1218 \\ \hline 1444 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 294 \\ + 944 \\ \hline 1238 \\ \hline 593 \\ \hline 1831 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 274 \\ + 536 \\ \hline 810 \\ \hline 392 \\ \hline 1202 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r} 933 \\ + 785 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 365 \\ + 797 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 846 \\ + 27 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 435 \\ + 669 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 974 \\ + 976 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 463 \\ + 695 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 409 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 897 \\ + 789 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 878 \\ + 935 \\ \hline 780 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 895 \\ + 895 \\ \hline 895 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 305 \\ + 944 \\ \hline 989 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 976 \\ + 889 \\ \hline 684 \end{array}$$

عملیه جمع اعداد چندین رقمی

برای حل عملیه جمع اعداد چندین رقمی، روش درس های گذشته را مورد مطالعه قرار بدهید. اول رقم یکها را

جمع میکنم اگر حاصل داشت در آن صورت در رقم بعدی جمع میکنم به همین ترتیب عملیه جمع را به پیش

میبرم.

$\begin{array}{r} 749868 \\ + 187248 \\ \hline 8371164 \end{array}$	$\begin{array}{r} 9068 \\ + 7249 \\ \hline 16317 \end{array}$	$\begin{array}{r} + 187248 \\ 8371164 \\ \hline 10248852 \end{array}$
$\begin{array}{r} + 7249 \\ \hline 7297 \end{array}$	$\begin{array}{r} 949469 \\ + 787849 \\ \hline 1737318 \end{array}$	$\begin{array}{r} 9068 \\ + 7249 \\ \hline 16317 \end{array}$
$\begin{array}{r} 8371164 \\ + 974749 \\ \hline 18346393 \end{array}$	$\begin{array}{r} 787849 \\ + 474749 \\ \hline 1262288 \end{array}$	$\begin{array}{r} 9068068 \\ 7249249 \\ + 3248243 \\ \hline 19565566 \end{array}$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r} 949469 \\ + 787849 \\ \hline 1737318 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 787849 \\ + 956556 \\ \hline 1744505 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 94946 \\ + 78784 \\ \hline 173730 \end{array}$$

سوال هاک عباراتی عملیه جمع

۱- در سال ۱۳۹۶ به تعداد ۲۸۵۰۰ نفر از کشور برای آدای فریضه حج به بیت الله شریف رفتند و در سال ۱۳۹۷ به تعداد ۳۱۸۹۲ نفر عازم بیت الله شریف گردیدند تعداد حُجاج در هر دو سال چند نفر است؟

$$\begin{array}{r} 28500 \\ + 31892 \\ \hline 60392 \end{array}$$

۲- یک دهقان یک رأس گاو قلبه ای را به مبلغ ۵۲۰۰۰ افغانی خریده و یک رأس گاو شیری را به مبلغ ۶۲۰۰۰ افغانی خریده معلوم کنید که دهقان مذکور چند افغانی مصرف نموده است؟

$$\begin{array}{r} 52000 \\ + 62000 \\ \hline 114000 \end{array}$$

۳- واکسناتوران در یک هفته به تعداد ۲۳۱۷۸ طفل و در هفته دیگر به تعداد ۶۲۲۰۰ طفل را واکسین نموده معلوم کنید که واکسناتوران مذکور در هر دو هفته به تعداد چند طفل را واکسین نموده اند؟

$$\begin{array}{r} 23178 \\ + 62200 \\ \hline 85378 \end{array}$$

۴- یک باغبان به مبلغی ۶۴۹۷۵ را انگور و مبلغی ۲۰۵۹۰ افغانی را سیب فروخته معلوم کنید که باغبان مذکور چند افغانی را میوه فروخته است؟

$$\begin{array}{r} 64975 \\ + 20590 \\ \hline 85565 \end{array}$$

۵- فرهاد موتر را به ۸۰۷۰۷۰ افغانی، کمپیوتر را به ۴۵۷۴۳ افغانی و بایسکل را به ۹۷۸۶ خریده تعداد مجموعی پول را دریافت کنید؟

$$\begin{array}{r} 807070 \\ + 45743 \\ \hline 852813 \end{array}$$

۶- فاصله بین کندهار و هرات ۵۸۸ کیلومتر است و فاصله بین کابل و کندهار ۵۵۰ کیلومتر است پس فاصله بین کابل و هرات چند کیلومتر میباشد؟

$$\begin{array}{r} 588 \\ + 550 \\ \hline 1138 \end{array}$$

۷- اگر نفوس ولایت کابل ۳۴۰۰۸۰۰ تن، نفوس ولایت بلخ ۲۳۴۵۱۳۰ تن و نفوس ولایت هرات ۱۴۰۷۳۰۲ تن

باشند پس مجموع نفوس هر سه ولایت را دریافت کنید؟

$$\begin{array}{r} 3400800 \\ + 2345130 \\ \hline 1407302 \end{array}$$

۸- احمد ۲۵۸ افغانی دارد پدرش به او ۷۰۶ افغانی برای خرید سودا داد. اکنون نزد احمد چند افغانی موجود است؟

$$\begin{array}{r} 258 \\ + 706 \\ \hline 964 \end{array}$$

۹- در یک باغ ۱۸۰۰ نهال بادام و ۵۵۰ نهال زردآلو موجود است معلوم کنید که در باغ در مجموع چند نهال

موجود است؟

$$\begin{array}{r} 1800 \\ + 550 \\ \hline 2350 \end{array}$$

۱۰- کریم ۲۸۰ افغانی کمتر از ذبیح دارد. اگر ذبیح ۴۳۲ افغانی داشته باشد پس مجموع پول های کریم و ذبیح را

دریافت کنید؟

$$\begin{array}{r} 280 \\ + 432 \\ \hline 712 \end{array}$$

۱۱- یک پدر در روز عید برای احمد ۵۰ افغانی و برای ۴ برادرش به هر یک ۶۰ افغانی داد معلوم کنید که پدرش

به پسران خود چند افغانی عیدی داده است؟

$$\begin{array}{r} 50 \\ + 4 \times 60 \\ \hline 290 \end{array}$$

۱۲- باغبانی به ۳۶۲۰۰ افغانی سیب، ۱۲۰۰۰ افغانی ناک، ۶۱۰۰ افغانی شفتالو فروخت، معلوم کنید که باغبان

مذکور جمعاً چند افغانی به دست آورده است؟

$$\begin{array}{r} 3 \quad 6 \quad 2 \quad 0 \quad 0 \\ + 1 \quad 2 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \\ \hline 6 \quad 1 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \\ 5 \quad 4 \quad 3 \quad 0 \quad 0 \end{array}$$

۱۳- دوکانداری در روز اول ۱۲۰۰ افغانی، روز دوم ۱۲۰ افغانی، روز سوم ۱۸۰۰ افغانی و روز چهارم ۲۰۲۰۰ افغانی فروشات نموده، معلوم کنید که جمعاً در چهار روز چند افغانی به دست آورده است؟

$$\begin{array}{r} 2 \quad 0 \quad 2 \quad 0 \quad 0 \\ + 1 \quad 2 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \\ \hline 1 \quad 2 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \\ 2 \quad 3 \quad 3 \quad 2 \quad 0 \end{array}$$

۱۴- در یک باغ ۸۰۰۰۰ نهال سیب موجود بود. ۱۶۷۶۴ نهال دیگر غرس نموده است حال در باغ چند نهال موجود است؟

$$\begin{array}{r} 8 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \\ + 1 \quad 6 \quad 7 \quad 6 \quad 4 \\ \hline 9 \quad 6 \quad 7 \quad 6 \quad 4 \end{array}$$

۱۵- در سال ۱۳۹۵ در امتحان کانکور به تعداد ۱۶۹۶۳۸ تن شرکت کرده بودند و در سال ۱۳۹۶ به تعداد ۱۵۸۶۴۵ تن اشتراک کرده بودند پس تعداد مجموعی هر دو سال را دریافت کنید؟

$$\begin{array}{r} 1 \quad 6 \quad 9 \quad 6 \quad 3 \quad 8 \\ + 1 \quad 5 \quad 8 \quad 6 \quad 4 \quad 5 \\ \hline 3 \quad 2 \quad 8 \quad 2 \quad 8 \quad 3 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

۱۶- یک شرکت تجارتي ميخواهد که به ارزش ۸۹۳۰۳۷۲۷ افغانی یخچال ها، و به ۸۵۹۷۳۹۴۰ افغانی کمپیوتر

و به ۷۴۸۴۹۳ افغانی کمرها را وارد افغانستان کند پس مجموعاً در بدل چند افغانی مال را وارد میکند؟

۱۷- دوکانداری در موبایل ۴۵۰۰ افغانی و در کارت های سیمکارت ۱۳۵۰ افغانی در فروشات خود توان کرده

است پس مجموع پول که در فروشات ضرر کرده است معلوم کنید؟

۱۸- احمد و محمود میخواهد در بدل ۴۰۰ افغانی یک خلطه پیاز، ۸۰۰ افغانی دو خلطه کچالو، ۴۵۶ افغانی سه

خلطه بادنجان سیاه خرید کرده است. پس احمد و محمود در بدل چند افغانی خریداری کرده است؟

۱۹- در سال ۱۳۹۲ هجری یک مدرسه تأسیس شد که در دور اول ۵۶۰۰ شاگرد فارغ داده است در دور دوم

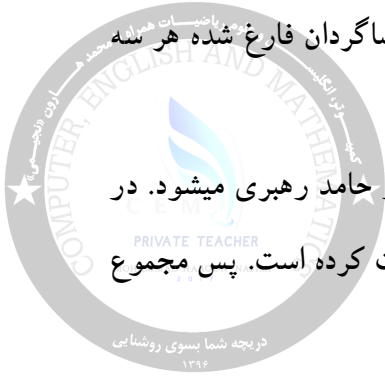
۷۵۰۹ شاگرد فارغ داد است و در دور سوم ۶۷۴۰ شاگرد فارغ داده است پس مجموع شاگردان فارغ شده هر ساله

دوره را دریافت کنید؟

۲۰- یک شرکت تجارتي که جدیداً کار خود را آغاز کرده است توسط احمد، محمود و حامد رهبری میشود. در

این شرکت احمد ۷۴۰۰ دالر، محمود ۴۵۰۰ دالر و حامد ۹۸۰۰ دالر برای شراکت پرداخت کرده است. پس مجموع

پول های پرداخت شده احمد و حامد را دریافت کنید؟

مقایسه اعداد تا هزار ۱۰۰۰

نکات اساسی آن در فصل اول مطالعه کرده بودیم. برای مقایسه اعداد تا هزار باید نکات زیر باید در نظر گرفت:

۱- هرگاه عددی برای مقایسه ظاهر شد شما باید اول رقم اخیر یعنی صدها را در نظر بگیرید.

۲- هرگاه رقم اخیر یعنی رقم صدها یکسان بود پس در آن صورت رقم دهها را در نظر بگیرید.

۳- هرگاه رقم صدها و دهها یکسان بود پس در آن صورت رقم یکها را در نظر بگیرید.

در مثال ها زیر توجه کنید:

۱) $986 > 237$

۲) $958 < 974$

۳) $336 < 337$

۴) $131 < 287$

۵) $264 < 444$

۶) $164 = 164$

۷) $339 > 317$

۸) $543 = 543$

۹) $452 < 875$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

۱۳۱   ۲۸۷

۲۶۴   ۴۴۴

۱۶۴   ۱۶۴

۳۳۹   ۳۱۷

۵۴۳   ۵۴۳

۴۵۲   ۸۷۵

۱۳۱   ۲۸۷

۲۶۴   ۴۴۴

۱۶۴   ۱۶۴

۳۳۹   ۳۱۷

۵۴۳   ۵۴۳

۴۵۲   ۸۷۵

تمرین فصل دوم

۱- اعدادی ذیل را بخوانید؟

۸۹۵	۴۷۶	۵۹۰	۳۴۹
۶۰۸	۹۸۹	۱۲۳	۶۵۷
۷۵۳	۰۹۸	۸۷۵	۸۶۴

۱- اعدادی ذیل را بنویسید؟

شش صد هفتاد	نه صد و شصت	یک صد و نوزده	یک صد و چهل
نو صد نه	هفت صد هفتاد	پنج صد و هفده	هشت صد سه و نه
دو صد هشتاد	سه صد بیست سه	نود هشت	هفت صد و هشتاد

۳- کدام اعدادی ذیل در ستون اول بزرگ و مساوی و در ستون دوم کدام اعداد کوچک و مساوی هستند؟

ستون اول		ستون دوم	
۰۹۴	۱۷۲	۷۸۶	۷۸۵
۵۶۱	۶۷۶	۴۳۲	۸۹۶
۷۴۳	۷۴۳	۲۸۰	۰۹۸
۲۰۹	۲۰۵	۵۴۳	۵۴۳
۱۴۵	۸۲۱	۸۷۰	۱۹۸

- عملیه جمع ذیل را حل نمایید؟

$\begin{array}{r} ۹ \ ۴ \\ + ۴ \ ۸ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ۳ \ ۸ \\ + ۹ \ ۸ \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} ۹ \ ۰ \\ + ۶ \ ۵ \\ \hline ۴ \ ۷ \end{array}$	$\begin{array}{r} ۹ \ ۷ \\ + ۳ \ ۲ \\ \hline ۸ \ ۹ \end{array}$	$\begin{array}{r} ۶ \ ۸ \\ + ۷ \ ۵ \\ \hline \end{array}$
---	---	---	---	---

$$\begin{array}{r} 6 \quad 8 \quad 9 \\ + 7 \quad 7 \quad 2 \\ \hline 13 \quad 15 \quad 11 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \quad 6 \quad 8 \\ + 5 \quad 5 \quad 7 \\ \hline 9 \quad 11 \quad 15 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \quad 4 \quad 8 \\ + 8 \quad 6 \quad 3 \\ \hline 15 \quad 10 \quad 11 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \quad 7 \quad 9 \\ + 9 \quad 5 \quad 6 \\ \hline 17 \quad 12 \quad 15 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \quad 9 \quad 9 \\ + 6 \quad 4 \quad 5 \\ \hline 11 \quad 13 \quad 14 \end{array}$$

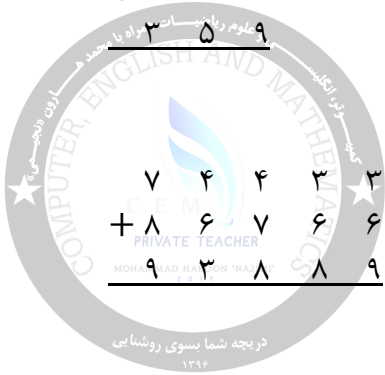
$$\begin{array}{r} 7 \quad 4 \quad 4 \quad 3 \quad 3 \\ + 8 \quad 6 \quad 7 \quad 6 \quad 6 \\ \hline 15 \quad 10 \quad 11 \quad 9 \quad 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \quad 4 \quad 4 \quad 4 \quad 7 \quad 6 \\ + 8 \quad 6 \quad 7 \quad 2 \quad 3 \quad 4 \\ \hline 15 \quad 10 \quad 11 \quad 6 \quad 10 \quad 10 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \quad 5 \quad 6 \quad 6 \quad 8 \quad 0 \quad 1 \quad 5 \\ + 6 \quad 6 \quad 7 \quad 7 \quad 3 \quad 8 \quad 1 \quad 6 \\ \hline 14 \quad 11 \quad 13 \quad 13 \quad 11 \quad 8 \quad 2 \quad 11 \end{array}$$

۳- سوال های عباراتی ذیل را حل نمایید؟

- احمد میخواهد در بدل ۳۴۰ افغانی مایکروفون و در بدل ۷۸۳ افغانی لادسپیکر را خرید کند، پس مصرف مجموعی احمد را دریافت کنید؟
- حامد در تیلیفون خود ۲۵۰ افغانی کزیدیت را انداخت و بعد از سه روز همچنین ۴۵۰ افغانی کزیدیت را انداخت پس کزیدیت مجموعی حامد را معلوم کنید؟
- لیسه عالی نادریه در طی سه سال گذشته به تعداد ۲۲۶۲ شاگرد فارغ داده است و میخواهد در همین سال ۷۵۲ شاگرد را فارغ دهد، پس مجموعه شاگردان فارغ شده سه سال گذشته و سال که فارغ میشود معلوم نمایید؟
- یک دوکاندار برای دوکان خود در روز اول در بدل ۷۹۰۰ افغانی مال را وارد کرد، در روز دوم در بدل ۸۷۰۰ افغانی مال را وارد کرد و در روز سوم در بدل ۴۳۲۰ مال را وارد کرد است، پس مجموعه مال وارده شده را دریافت کنید؟
- پدر برای پسریش در بدل ۷۰۰۰ افغانی موبایل و در بدل ۵۴۰۰۰ افغانی کمپیوتر را خریده است. پس پدر برای پسریش در بدل چند افغانی موبایل و کمپیوتر را خریده هستند؟

شمارش و شناخت اعداد ۱۰۰۰ الی ۱۰۰۰۰

برای یاد گرفتن شمارش و شناخت حساب جدول زیر در نظر میگیریم، نه تنها که در این درس مورد استفاده قرار میگیرد بلکه در درس های آینده نیز مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

طبقه اول			طبقه دوم		
مرتبه واحدها			مرتبه هزارها		
یکها	ده ها	صدها	یک هزارها	ده هزارها	صد هزارها

در درس های گذشته طبقه اول را بطور مکمل مورد بحث قرار دادیم. در این درس به طبقه دوم مورد بحث خود قرار میدهیم. اگر ما از درس های گذشته مفهوم رقم فهمیده باشیم پس این درس هم مانند درس های گذشته است. عدد را در رقم مربوطه ایش نوشته میکنم.

مانند: اعداد ذیل را در بنویسید:

طبقه اول			طبقه دوم		
مرتبه واحدها			مرتبه هزارها		
یکها	ده ها	صدها	یک هزارها	ده هزارها	صد هزارها
۸	۶	۰	۵	۰	۰
پنج هزار شصت و هشت					
۵۰۶۸					
یکها	ده ها	صدها	یک هزارها	ده هزارها	صد هزارها
۹	۲	۹	۸	۰	۰
هشت هزار نهصد بیست و نه					
۸۹۲۹					
یکها	ده ها	صدها	یک هزارها	ده هزارها	صد هزارها
۶	۰	۱	۴	۰	۰
چهار هزار و یکصد و شش					

۴۱۰۶					
یکها	ده ها	صد ها	یک هزار ها	ده هزار ها	صد هزار ها
۶	۹	۷	۸	۰	۰
هشت هزار هفتصد نود و شش					
۸۷۹۶					
یکها	ده ها	صد ها	یک هزار ها	ده هزار ها	صد هزار ها
۹	۰	۰	۹	۰	۰
نه هزار نه					
۹۰۰۹					
یکها	ده ها	صد ها	یک هزار ها	ده هزار ها	صد هزار ها
۹	۹	۹	۹	۰	۰
نه هزار نهصد نود نه					
۹۹۹۹					

و سلسله حساب تا ده هزار ۱۰۰۰، ۲۰۰۰، ۳۰۰۰، ۴۰۰۰، ۵۰۰۰، ۶۰۰۰، ۷۰۰۰، ۸۰۰۰، ۹۰۰۰ تا ۹۹۹۹ ادامه دارد.

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

(۱) اعداد ذیل را خوانده به حروف نوشته کنید و رقم های اعداد ذیل را به مرتبه های مربوطه بنویسید.

۵۰۰۱   ۸۹۹۸   ۵۴۰۱   ۶۷۰۹   ۶۰۰۰   ۷۸۹۶   ۱۲۷۶

(۲) اعداد ذیل را به عدد نوشته کنید و رقم های اعداد ذیل را به مرتبه های مربوطه بنویسید.

سه هزار نهصد و هفت

هفت هزار شش صد چهل و یک

پنج هزار پنج صد و سه

عملیهء تفریق

تفریق در لغت کم کردن را گویند و در اصطلاح ریاضی دریافتی تفاوت میان دو کمیت همجنس است. و بطور خلاص کم نمودن اشیا همجنس را عملیه تفریق می نامند. مفهوم همجنس را در درس گذشته مطالعه کرده بودیم.

خواص عملیهء تفریق

۱- هرگز مفروق از مفروق منہ زیادتر نمیباشد یعنی همیشه از عدد بزرگ عدد کوچک تفریق یا کم میگردد.

صحیح نیست $6 - 9 = 3$ ، صحیح $9 - 6 = 3$

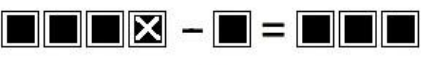
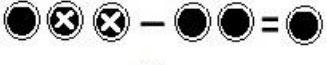
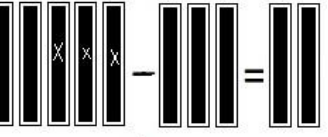

۲- صفر در عملیهء تفریق عنصر عینیت است.

$$9 - 0 = 9$$

۳- اگر مفروق و مفروق منہ با هم مساوی باشند حاصل تفریق آن صفر است.

$$6 - 6 = 0$$

عملیه تفریق اعداد یک رقمی

 $\begin{array}{r} 4 \\ - 1 \\ \hline 3 \end{array}$	 $\begin{array}{r} 3 \\ - 2 \\ \hline 1 \end{array}$
 $\begin{array}{r} 5 \\ - 3 \\ \hline 2 \end{array}$	 $\begin{array}{r} 6 \\ - 2 \\ \hline 4 \end{array}$

برای انجام دادن عملیه تفریق اعداد یک رقمی دو دست و دو پای که ۱۰، ۱۰ انگشت دارد در نظر گیرید. بطور مثال $3=6-9$ دو دست گرفته که مجموعاً ده انگشت دارد باز کنید بار اول ۹ انگشت را حساب کنید سپس از انگشت حساب شده شش انگشت را پایین یا کم کنید در نتیجه ۳ حاصل تفریق است.

به هر روش که دوست دارید یاد بیگیرد فرق نمیکند روش متذکره باشد یا نباشد، هدف تنها آموختن است.

به همین ترتیب مثال های ذیل توجه کنید:

$$\begin{array}{r} 4 \\ - 4 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 1 \\ \hline 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 3 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ - 0 \\ \hline 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 7 \\ \hline 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ - 2 \\ \hline 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 2 \\ \hline 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 3 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 1 \\ \hline 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 4 \\ \hline 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 5 \\ \hline 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ - 3 \\ \hline 4 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ - 1 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

عملیه تفریق اعداد دو رقمی

برای انجام دادن عملیه نکات ذیل را در نظر میگیریم:

۱- یک از خواص عملیه تفریق، مفروق منه بزرگتر از مفروق باشند پس حل این سوال ها هم مانند درس گذشته است فقط در اینجا رقم یکها را تفریق شده سپس رقم ده ها را تفریق میکنم.

$$\begin{array}{r} 9 \ 8 \\ - 5 \ 3 \\ \hline 4 \ 5 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 2 \ 6 \\ - \quad 6 \\ \hline 2 \ 0 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 5 \ 8 \\ - \quad 4 \\ \hline 5 \ 4 \end{array}$$

۲- یکی از خواص های تفریق، همیشه عدد بزرگ از عدد کوچک تفریق شده میتواند.

$$\begin{array}{r} 5 \ 1 \\ - 4 \ 6 \\ \hline 0 \ 5 \end{array}$$

قدم اول: خوب مشاهده کنید که عدد یک از عدد شش تفریق نمیشود پس برای این از رقم بعدی قرض

نمایید.

عدد یازده
 ↑

$$\begin{array}{r} 11 \\ - 4 \ 6 \\ \hline 5 \end{array}$$

← از رقم ده ها (عدد پنج) به اندازه یک عدد قرض به رقم یک ها (عدد یک) میدهم.

قدم دوم: در رقم ده ها (عدد پنج) به اندازه یک عدد کم شده که در نتیجه عدد چهار باقی ماند بخاطریکه

به رقم یکها قرض کردیم.

$$\begin{array}{r} 11 \\ - 4 \ 6 \\ \hline 0 \ 5 \end{array}$$

← از عدد پنج به اندازه یک عدد قرض دادیم به رقم یک ها پس عدد چهار باقی ماند.

به همین سلسله سوال های ذیل توجه داشته باشید:

$$\begin{array}{r} 9 \ 7 \\ - 8 \ 6 \\ \hline 1 \ 1 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 9 \ 8 \\ - 9 \ 7 \\ \hline 0 \ 1 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 2 \ 6 \\ - 1 \ 6 \\ \hline 1 \ 0 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 5 \ 2 \\ - 2 \ 7 \\ \hline 2 \ 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 95 \\ - 86 \\ \hline 09 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 37 \\ - 15 \\ \hline 22 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 89 \\ - 59 \\ \hline 30 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 83 \\ - 48 \\ \hline 35 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r} 68 \\ - 59 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 75 \\ - 58 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 87 \\ - 38 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 67 \\ - 31 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 38 \\ - 11 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 78 \\ - 44 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 87 \\ - 59 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 75 \\ - 49 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 98 \\ - 89 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 87 \\ - 73 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 76 \\ - 54 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 89 \\ - 47 \\ \hline \end{array}$$

عملیهء تفریق اعداد سه رقمی

حل عملیهء تفریق اعداد سه رقمی هم مانند عملیهء تفریق اعداد دو رقمی است، در نکات ذیل خلاصه

میشود:

$$\begin{array}{r} 318 \\ - 146 \\ \hline 172 \end{array}$$

(۱) رقم یک ها را تفریق نمایید اگر ضرورت باشد از رقم بعدی قرض نمایید.

$$\begin{array}{r} 318 \\ - 146 \\ \hline 2 \end{array}$$

(۲) رقم ده ها را تفریق نمایید اگر ضرورت باشد از رقم بعدی قرض نمایید.

$$\begin{array}{r} \boxed{2} \boxed{11} \\ 318 \quad 11 \\ - 146 \quad - 4 \\ \hline 72 \quad 7 \end{array}$$

(۳) رقم صد ها را تفریق نمایید.

$$\begin{array}{r} \boxed{2} \boxed{11} \\ \cancel{3} \cancel{1} \cancel{8} \\ - 146 \\ \hline 172 \end{array}$$

به همین ترتیب سوال های زیر به روش متذکره حل میشود:

$$\begin{array}{r} 765 \\ - 580 \\ \hline 185 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 837 \\ - 262 \\ \hline 575 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 758 \\ - 209 \\ \hline 549 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 327 \\ - 234 \\ \hline 093 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 909 \\ - 587 \\ \hline 322 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 899 \\ - 569 \\ \hline 330 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 687 \\ - 379 \\ \hline 308 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 890 \\ - 658 \\ \hline 232 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 600 \\ - 156 \\ \hline 444 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r} 932 \\ - 785 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 365 \\ - 97 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 800 \\ - 27 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 974 \\ - 576 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 803 \\ - 695 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 409 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 870 \\ - 756 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 568 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 768 \\ - 674 \\ \hline \end{array}$$

عملیهء تفریق اعداد چندین رقمی

برای حل عملیهء تفریق اعداد چندین رقمی، روش که در درس های گذشته مورد مطالعه قرار دادیم بکار میبریم. اول رقم یک ها را تفریق نمایید اگر ضرورت باشد از رقم بعدی قرض نمایید، به همین سلسله هر رقم را به ترتیب تفریق نمایید.

$$\begin{array}{r} 6742 \\ - 1030 \\ \hline 5712 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6892 \\ - 5670 \\ \hline 1222 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17310 \\ - 2642 \\ \hline 14668 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 19952 \\ - 17310 \\ \hline 02642 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 788997 \\ - 599889 \\ \hline 189108 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 786300 \\ - 599889 \\ \hline 186411 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r} 7777 \\ - 6137 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5732 \\ - 5670 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8788 \\ - 2422 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7670 \\ - 6137 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5032 \\ - 4070 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2998 \\ - 1929 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8316 \\ - 6525 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8599 \\ - 5570 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6821 \\ - 2422 \\ \hline \end{array}$$

امتحان عملیهء جمع

برای متقین ساختن صحت بودن سوال عملیهء جمع نیاز به امتحان عملیهء تفریق ضرورت داریم.

$$1) \begin{array}{r} 9 \\ + 5 \\ \hline 14 \end{array}$$

$$2) \begin{array}{r} 9 \\ + 5 \\ \hline 12 \end{array}$$

$$3) \begin{array}{r} 77341 \\ + 58624 \\ \hline 74069 \\ 210034 \end{array}$$

برای اطمینان صحت سوالات متذکره، حاصل جمع از هر یک از اجزای جمع که دوست دارید تفریق نمایید.

✗

سوال امتحان

$$\begin{array}{r} 12 \\ - 5 \\ \hline 7 \end{array}$$

یا

$$\begin{array}{r} 9 \\ + 5 \\ \hline 12 \end{array}$$

غلط است چون یکی از اجزای آن مساوی نیستند

✓

سوال امتحان

$$\begin{array}{r} 14 \\ - 9 \\ \hline 5 \end{array}$$

یا

$$\begin{array}{r} 9 \\ + 5 \\ \hline 14 \end{array}$$

درست است چون همه اجزا و حاصل جمع مساوی هستند

اما در سوال سوم روش بکار میبرم که شکل سوال های اول و دوم به خود اختیار نمایید. در درس گذشته خواص اتحادی عملیهء جمع مطالعه شده است.

(۱) خواص اتحادی عملیه جمع را بکار میبرم

سوال

مرحله دوم

$$\begin{array}{r} 135965 \\ + 74069 \\ \hline 210034 \end{array}$$

مرحله اول

$$\begin{array}{r} 77341 \\ + 58624 \\ \hline 135965 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 77341 \\ + 58624 \\ \hline 74069 \\ 210034 \end{array}$$

(۲) حالا در این روش متذکره بکار میبرم

سوال که توسط خاصیت اتحادی شکل خود را تغییر داده است برای امتحان عملیهء جمع

امتحان عملیهء جمع

$$\begin{array}{r} 210034 \text{ حاصل جمع} \\ - 74069 \text{ جز جمع} \\ \hline 135965 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 135965 \\ + 74069 \\ \hline 210034 \end{array}$$

سوال های عملیهء جمع که در درس های گذشته مطالعه شده است؛ امتحان نمایید تا بتوانید به شکل بهتر یاد

بیگیرید.

امتحان عملیهء تفریق

برای متقین ساختن صحت بودن سوال عملیهء تفریق نیاز به امتحان عملیهء جمع ضرورت داریم.

$$1) \begin{array}{r} 9 \\ - 5 \\ \hline 4 \end{array} \quad 2) \begin{array}{r} 9 \\ - 5 \\ \hline 2 \end{array} \quad 3) \begin{array}{r} 869001 \\ - 567691 \\ \hline 301310 \end{array}$$

برای اطمینان صحت سوالات متذکره، حاصل تفریق همراهی مفروق جمع کنید؛ اگر حاصل جمع آن مفروق منته بود

پس سوال صحت دارد.

✗
سوال
امتحان

$$+ \begin{array}{r} 2 \\ 5 \\ \hline 7 \end{array} \begin{array}{r} 9 \\ 5 \\ \hline 2 \end{array}$$

غلط است چون حاصل جمع آن مفروق منته نیست

✓
سوال
امتحان

$$+ \begin{array}{r} 4 \\ 5 \\ \hline 9 \end{array} \begin{array}{r} 9 \\ 5 \\ \hline 4 \end{array}$$

درست است چون حاصل جمع آن مفروق منته است

سوال سوم به همین شکل حل دارد:

$$+ \begin{array}{r} 301310 \\ 567691 \\ \hline 869001 \end{array} : \text{امتحان}$$

$$- \begin{array}{r} 869001 \\ 567691 \\ \hline 301310 \end{array} : \text{سوال}$$

سوال های عملیهء تفریق که در درس های گذشته مطالعه شده است؛ امتحان نمایید تا بتوانید به شکل بهتر یاد

بگیرید.

سوال هاك عباراتی عملیة تفریق

۱- حمیده ۹۴ افغانی دارد. ۴۲ افغانی را قلم و کتابچه خرید. نزدش چند افغانی باقی مانده است؟

$$\begin{array}{r} 94 \\ - 42 \\ \hline 52 \end{array}$$

۲- ملیحه ۱۳۸ کارتین سیب دارد. اگر ۲۸ کارتین سیب آن را بفروشد، چند کارتین سیب نزدش باقی می ماند؟

$$\begin{array}{r} 138 \\ - 28 \\ \hline 110 \end{array}$$

۳- یک دوکاندار ۳۹۸۰ متر تکه داشت. اگر ۷۸۰ متر آن را فروخته باشد چند متر دیگر نزدش باقی می ماند؟

$$\begin{array}{r} 3980 \\ - 780 \\ \hline 3200 \end{array}$$

۴- در یک مکتب ابتدایی به تعداد ۴۸۲ شاگرد شامل دختر و بچه است. اگر ۱۷۴ شاگرد دختر باشد، تعداد بچه ها را معلوم کنید؟

$$\begin{array}{r} 482 \\ - 174 \\ \hline 308 \end{array}$$

۵- ۱۸۰ نفر که لباس های سرخ و سبز پوشیده بودند، در یک مسابقه دوش اشتراک کردند. اگر ۹۲ شان لباس سرخ پوشیده باشند، چند نفر دیگر شان لباس سبز پوشیده اند؟

$$\begin{array}{r} 180 \\ - 92 \\ \hline 88 \end{array}$$

۶- در یک طیاره به تعداد ۳۵۰ به طرف مزارشرف سفر دارند. ۲۳۰ نفر آن در طیاره هستند پس تعداد مسافری که در طیاره نیستند چند نفر خواهد بود؟

$$\begin{array}{r} 350 \\ - 230 \\ \hline 120 \end{array}$$

۷- در یک کارتین ۱۰۰ دانه قلم موجود بود. اگر ۶۸ دانه قلم به شاگردان توزیع شده باشد، چند قلم دیگر باقی مانده است؟

$$\begin{array}{r} 100 \\ - 68 \\ \hline 32 \end{array}$$

۸- اگر صنف اول (الف) ۳۷ و در صنف الف (ب) ۴۳ شاگرد موجود باشد، در حالی که در هر دو صنف ۲۰ دختر باشد تعداد شاگردان پسران را در هر دو صنف معلوم کنید؟

$$\begin{array}{r} 37 \\ + 43 \\ \hline 80 \end{array} \quad \text{مرحله اول}$$

$$\begin{array}{r} 80 \\ - 20 \\ \hline 60 \end{array} \quad \text{مرحله دوم}$$

۹- اگر در یک فارم مرغداری ۲۰۵ قطعه مرغ و در دیگرش ۳۱۱ قطعه مرغ موجود باشد؛ در صورتیکه ۲۱ قطعه آن ها در هر دو مریض باشد. تعداد مرغهای سالم هر دو فارم را معلوم کنید؟

$$\begin{array}{r} 205 \\ + 311 \\ \hline 516 \end{array} \quad \text{مرحله اول}$$

$$\begin{array}{r} 516 \\ - 21 \\ \hline 495 \end{array} \quad \text{مرحله دوم}$$

۱۰- احمد یک خوراک، محمود دو خوراک و سلیم سه خوراک کباب خوردند و به صاحب هتل ۵۰۰ افغانی دادند.

اگر قیمت یک خوراک کباب ۵۰ افغانی باشد معلوم کنید که صاحب هتل چند افغانی دیگر باید پس بدهد؟

$$\begin{array}{r} 50 \\ 50 \\ 50 \\ + 50 \\ 50 \\ \hline 250 \end{array} \quad \text{مرحله اول}$$

$$\begin{array}{r} 500 \\ - 250 \\ \hline 250 \end{array} \quad \text{مرحله دوم}$$

۱۱- محمود برای اعمار منزل خود ۴۴۵۶۲ دانه خشت ضرورت دارد اگر شخصی مذکور ۱۲۲۰۰ دانه آن را تهیه کرده است، پس معلوم کنید که چند تعداد خشت دیگر ضرورت دارد؟

$$\begin{array}{r} 44562 \\ - 12200 \\ \hline 32362 \end{array}$$

۱۲- یک بزاز در ظرف چهار روز مبلغ ۸۷۶۰۲ افغانی را تکه فروخته است، اگر روز اول ۱۰۸۰۰ افغانی، روز دوم ۱۶۰۷۰ افغانی، روز سوم ۳۸۰۰۰ افغانی را فروش کرده باشد، فروش روز چهارم آن را معلوم کنید؟

$$\begin{array}{r} 10800 \\ + 16070 \\ \hline 26870 \end{array} \quad \text{مرحله اول}$$

$$\begin{array}{r} 87602 \\ - 26870 \\ \hline 60732 \end{array} \quad \text{مرحله دوم}$$

۱۳- شخصی مبلغ ۴۳۲۱۰ افغانی داشت، ۵۱۰۰ افغانی آنرا مواد خوراکی خرید پول باقیمانده وی را معلوم کنید؟

$$\begin{array}{r} 4 \quad 3 \quad 2 \quad 1 \quad 0 \\ - \quad \quad 5 \quad 1 \quad 0 \quad : \\ \hline 3 \quad 8 \quad 1 \quad 1 \quad 0 \end{array}$$

۱۴- یک دهقان مقدار ۵۰۰۰ سیر گندم در یک سال حاصل گرفت. مقدار ۲۰۰ سیر آن را به مصرف خود گذاشت.

پس چقدر گندم را بفروش تخصیص داده است تا در بدل آن دیگر ضروریات خود را تهیه نماید؟

$$\begin{array}{r} 5 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \\ - \quad \quad 2 \quad 0 \quad 0 \\ \hline 4 \quad 8 \quad 0 \quad 0 \end{array}$$

۱۵- در یک قریه ۱۲۴۶۵ نفر زندگی میکرد، یک سال بعد در اثر حوادث گوناگون ۲۴۵۸ نفر آن فوت شدند. پس

به چه تعداد اشخاص در این قریه باقی مانده است؟

$$\begin{array}{r} 1 \quad 2 \quad 4 \quad 6 \quad 5 \\ - \quad \quad 2 \quad 4 \quad 5 \quad 8 \\ \hline 1 \quad 0 \quad 0 \quad 0 \quad 7 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

۱۶- احمد ۱۲۵۰ افغانی از علی قرضدار است که از جمله مبلغ ۷۳۱ افغانی آنرا رسید نموده است پس بگوید که

چی مقدار پول علی نزد احمد است؟

۱۷- یک مامور ماهانه مبلغ ۳۴۰۰ افغانی معاش دارد. اگر مبلغ ۹۰۰ افغانی را آرد و مبلغ ۲۰۰۰ افغانی را کرایه

خانه بدهد چند افغانی نزدش باقیمانده است؟

۱۸- کریم ۹۸۰ افغانی داشت. برای سه دختر خود هر کدام ۹۹ افغانی جهت خرید ضروریات مکتب داد. معلوم کنید

که نزد کریم چند افغانی باقی مانده است؟

۱۹- پدر فرید مبلغ ۶۴۶۰ افغانی داشت، مبلغ ۲۱۶۰ افغانی آنرا برای پسریش قلم، کتابچه و لباس خرید معلوم

کنید که نزد او چند افغانی باقیمانده است؟

۲۰- احمد برای امتحان تاریخ فردا امادگی میگیرد که کتاب تاریخ احمد ۱۵۵ صفحه دارد. ۷۱ صفحه را مطالعه

کرده است. پس چقدر صفحات کتاب دیگر باید خوانده شود؟

مقایسه اعداد تا هزار ۱۰۰۰۰

این درس همانند درس گذشته است. برای مقایسه اعداد تا ده هزار باید نکات زیر باید در نظر گرفت:

۱- هرگاه عددی برای مقایسه ظاهر شد شما باید اول رقم اخیر یعنی یک هزارها را در نظر بگیرید.

۲- هرگاه رقم اخیر یعنی رقم یک هزارها یکسان بود پس در آن صورت رقم صدها را در نظر بگیرید.

۳- هرگاه رقم اخیر یعنی رقم صدها و یک هزارها یکسان بود پس در آن صورت رقم دهها را در نظر بگیرید.

۴- هرگاه رقم دهها، صدها، و یک هزارها یکسان بود پس در آن صورت رقم یکها را در نظر بگیرید.

در مثال ها زیر توجه کنید:

$$۱) ۹۸۴۶ > ۲۳۸۷$$

$$۲) ۹۸۴۲ < ۹۵۸۳ \quad ۳) ۳۲۶۰ < ۳۲۷۶$$

$$۴) ۱۱۴۵ > ۱۱۴۳$$

$$۵) ۲۶۰۴ < ۴۶۴۴$$

$$۷) ۳۹۳۹ > ۳۱۱۷$$

$$۸) ۵۴۳۳ = ۵۴۳۳$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$۱۳۵۱ \quad ۳۸۵۷ \quad ۲۶۳۴ \quad ۴۴۴۱ \quad ۱۶۴۷ \quad ۹۱۶۴$$

$$۳۳۶۹ \quad ۳۱۵۷ \quad ۷۵۴۳ \quad ۵۴۳۲ \quad ۲۴۵۲ \quad ۸۴۷۵$$

$$۱۳۳۱ \quad ۳۸۷۹ \quad ۲۶۶۴ \quad ۴۴۴۳ \quad ۱۹۶۴ \quad ۱۶۴۰$$

$$۳۶۳۹ \quad ۳۱۷۰ \quad ۵۴۳۵ \quad ۵۴۹۳ \quad ۴۵۶۲ \quad ۸۷۵۶$$

تمرین فصل سوم

۱- اعدادی ذیل را بخوانید؟

۸۹۸۵	۴۸۷۶	۵۹۰۹	۸۳۴۹
۶۵۰۸	۹۸۹۸	۱۱۲۳	۶۵۷۱
۸۷۵۳	۳۰۹۸	۸۸۷۵	۸۶۰۴

۱- اعدادی ذیل را بنویسید؟

هفت هزار نه صد نه	ده هزار چهار صد نه	شش هزار و نه
نه هزار دو صد	پنج هزار هشت صد چهل پنج	شش هزار
هفت هزار و هفتاد	هفت هزار هفت صد سه و نه	هشت هزار نه صد و نود

۳- کدام اعدادی ذیل در ستون اول بزرگ و مساوی و در ستون دوم کدام اعداد کوچک و مساوی هستند؟

ستون اول			ستون دوم		
۰۹۹۴	۱۷۴۲	۷۰۸۶	۷۸۸۵		
۵۶۵۱	۶۷۶۰	۵۴۳۲	۸۹۰۶		
۷۵۴۳	۷۴۳۹	۲۲۸۰	۷۸۹۸		
۲۰۰۹	۲۰۵۰	۵۴۸۳	۵۴۹۳		
۱۹۴۵	۸۲۹۱	۸۱۷۰	۱۰۹۸		

۳- عملیهء تفریق ذیل را حل نمایید؟

$$\begin{array}{r} ۹۴ \\ - ۴۸ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۹۸ \\ - ۷۸ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۹ \\ - ۴۷ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۹۸ \\ - ۷۸ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۷۹۸ \\ - ۳۶۷ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۹۰۰ \\ - ۷۹۹ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۸۶۰ \\ - ۶۴۲ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۹۸۰ \\ - ۵۸۷ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 783920 \\ - 826794 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 757392 \\ - 546347 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 746482 \\ - 650536 \\ \hline \end{array}$$

۳- سوال های عباراتی ذیل را حل نمایید؟

○ احمد ۲۴۰۰ افغانی دارد. میخواهد در بدل ۳۴۰ افغانی مایکروفون و در بدل ۷۸۳ افغانی لادسپیکر را خرید

پس پول باقیمانده احمد را دریافت کنید؟

○ یک باغبان ۱۰۸۰ نهال به فروش رسانید. ۲۱۰ نهال دیگر نزدش باقی مانده، معلوم کنید که باغبان مذکور در

اول چند نهال داشته است؟

○ یک بزاز در ظرف چهار روز مبلغ ۸۷۶۰۲ افغانی را تکه فروخته است. اگر روز اول ۱۰۷۰۰ افغانی، روز دوم

۱۵۰۷۰ افغانی، روز سوم ۳۷۰۰۰ افغانی را فروش کرده باشد، فروش روز چهارم آن را معلوم کنید؟

○ یک نفر مامور ماهانه مبلغ ۴۴۰۰ افغانی معاش دارد. اگر مبلغ ۸۰۰ افغانی را آرد و مبلغ ۳۰۰۰ افغانی را

کرایه خانه بدهد پس نزدیش چند افغانی باقیمانده است؟

○ یک مالدار ۱۲۰۰۰ رأس گوسفند داشت. مالدار مذکور ۹۹۰۴ رأس گوسفند را به فروش رسانیده است. معلوم

کنید که چند رأس گوسفند آن باقی مانده است؟

شمارش و شناخت اعداد ۱۰۰۰۰ الی ۱۰۰۰۰۰

در این درس رقم صد هزارها را مورد مطالعه میکنیم:

طبقه دوم			طبقه اول		
مرتبه هزارها			مرتبه آحاد		
صد هزارها	ده هزارها	یک هزارها	صدها	دهها	یکها

در اعداد شش رقمی، سه رقمی اعداد را جدا کرده بعداً آن را بطور درست میخوانیم. مانند عددی ۸۹۶۳۰۲:

۸۹۶ ، ۳۰۲

حالا از طرف چپ خوانده، عدد بطور کامل خوانده سپس نام مرتبه گرفته میشود: هشت صد و نود و شش هزار، سه صد و نه

برای مثال های بیشتر:

طبقه دوم			طبقه اول		
مرتبه هزارها			مرتبه آحاد		
صد هزارها	ده هزارها	یک هزارها	صدها	دهها	یکها
۸	۰	۳	۰	۰	۹
هشت صد سه هزار و نه					
۸۰۳۰۰۹					
صد هزارها	ده هزارها	یک هزارها	صدها	دهها	یکها
۸	۶	۲	۷	۰	۰
هشت صد شصت دو هزار هفت صد					
۸۶۲۷۰۰					
صد هزارها	ده هزارها	یک هزارها	صدها	دهها	یکها
۳	۰	۰	۰	۰	۶
سه صد هزار و شش					
۳۰۰۰۰۶					

یکہا	دہ ہا	صد ہا	یک ہزار ہا	دہ ہزار ہا	صد ہزار ہا
۱	۰	۸	۱	۵	۸
ہشت صد پنجاہ و یک ہزار ہشت صد یک					
۸۵۱۸۰۱					
یکہا	دہ ہا	صد ہا	یک ہزار ہا	دہ ہزار ہا	صد ہزار ہا
۹	۶	۲	۴	۰	۷
ہفت صد چار ہزار دو صد شصت نہ					
۷۰۴۲۶۹					
یکہا	دہ ہا	صد ہا	یک ہزار ہا	دہ ہزار ہا	صد ہزار ہا
۰	۲	۶	۰	۴	۸
ہشت صد چہل ہزار شصت بیست					
۸۴۰۶۲۰					

و سلسلہ حساب تا دہ ہزار ۱۰۰۰۰، ۲۰۰۰۰، ۳۰۰۰۰، ۴۰۰۰۰، ۵۰۰۰۰، ۶۰۰۰۰، ۷۰۰۰۰، ۸۰۰۰۰، ۹۰۰۰۰ تا ۹۹۹۹۹ ادامه دارد.

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

(۱) اعداد ذیل را خوانده به حروف نوشته کنید و رقم های اعداد ذیل را به مرتبه های مربوطه بنویسید.

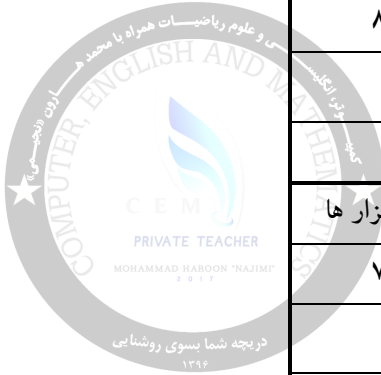
۱۰۷۳۶۰   ۷۷۰۹۰۰   ۶۰۰۷۰۹   ۶۵۴۳۷۰   ۵۷۰۶۴۲   ۸۱۸۷۵۰

(۲) اعداد ذیل را به عدد نوشته کنید و رقم های اعداد ذیل را به مرتبه های مربوطه بنویسید.

سه صد ہزار نہصد و ہفت

ہفت صد شصت ہزار شش صد چہل و یک

دو صد و ہفت ہزار پنج صد و سہ

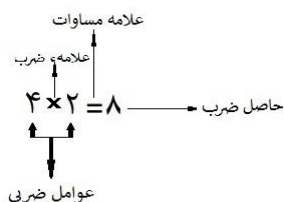

عملیه ضرب

ساده ترین عملیه جمع اشیا همجنس یا اعداد یکسان را عملیه ضرب گرفته میشود. هدف عملیه ضرب جمع

نمودن اعداد همجنس در صورتیکه اعداد همسان و بسیار طولانی باشد.

$$2 + 2 + 2 + 2 = 8$$

اگر جدول باشد چطور ممکن است بطور سهل شماریده شود:

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲						
۳						
۴						
۵						
۶						

$$6 \times 7 = 42$$

خواص عملیه ضرب

۱- خاصیت تبدیلی: اگر در عملیه ضرب اعداد با هم تبدیل شود در حاصل کدام تغییر بوجود نمی آید.

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 10 \quad 5 \times 2 = 10$$

$$5 + 5 = 10 \quad 2 \times 5 = 10$$

۲- خاصیت اتحادی: اگر از اعدادی عملیه ضرب چند تا اعداد با هم ضرب میشوند باز هم در حاصل کدام تغییر

بوجود نمی آید.

$$5 \times 3 \times 2 = 30, \quad 3 \times 2 = 6$$

$$5 \times 6 = 30$$

۳- خاصیت عینیت: عنصر عینیت در عملیه ضرب عبارت از عدد یک است.

$$2 \times 1 = 2$$

۴- ضرب صفر در یک عدد: صفر ضرب در هر عدد مساوی به صفر است.

$$0 \times 6 = 0$$

$$9 \times 0 = 0$$

جدول ضرب زبانی (۱ تا ۱۰)

ضرب زبانی ۱				ضرب زبانی ۲				ضرب زبانی ۳				ضرب زبانی ۴			
۱	×	۱	= ۱۰	۱	×	۲	= ۲	۱	×	۳	= ۳	۱	×	۴	= ۴
۲	×	۱	= ۲	۲	×	۲	= ۴	۲	×	۳	= ۶	۲	×	۴	= ۸
۳	×	۱	= ۳	۳	×	۲	= ۶	۳	×	۳	= ۹	۳	×	۴	= ۱۲
۴	×	۱	= ۴	۴	×	۲	= ۸	۴	×	۳	= ۱۲	۴	×	۴	= ۱۶
۵	×	۱	= ۵	۵	×	۲	= ۱۰	۵	×	۳	= ۱۵	۵	×	۴	= ۲۰
۶	×	۱	= ۶	۶	×	۲	= ۱۲	۶	×	۳	= ۱۸	۶	×	۴	= ۲۴
۷	×	۱	= ۷	۷	×	۲	= ۱۴	۷	×	۳	= ۲۱	۷	×	۴	= ۲۸
۸	×	۱	= ۸	۸	×	۲	= ۱۶	۸	×	۳	= ۲۴	۸	×	۴	= ۳۲
۹	×	۱	= ۹	۹	×	۲	= ۱۸	۹	×	۳	= ۲۷	۹	×	۴	= ۳۶
۱۰	×	۱	= ۱۰	۱۰	×	۲	= ۲۰	۱۰	×	۳	= ۳۰	۱۰	×	۴	= ۴۰
ضرب زبانی ۵				ضرب زبانی ۶				ضرب زبانی ۷				ضرب زبانی ۸			
۱	×	۵	= ۵	۱	×	۶	= ۶	۱	×	۷	= ۷	۱	×	۸	= ۸
۲	×	۵	= ۱۰	۲	×	۶	= ۱۲	۲	×	۷	= ۱۴	۲	×	۸	= ۱۶
۳	×	۵	= ۱۵	۳	×	۶	= ۱۸	۳	×	۷	= ۲۱	۳	×	۸	= ۲۴
۴	×	۵	= ۲۰	۴	×	۶	= ۲۴	۴	×	۷	= ۲۸	۴	×	۸	= ۳۲
۵	×	۵	= ۲۵	۵	×	۶	= ۳۰	۵	×	۷	= ۳۵	۵	×	۸	= ۴۰
۶	×	۵	= ۳۰	۶	×	۶	= ۳۶	۶	×	۷	= ۴۲	۶	×	۸	= ۴۸
۷	×	۵	= ۳۵	۷	×	۶	= ۴۲	۷	×	۷	= ۴۹	۷	×	۸	= ۵۶
۸	×	۵	= ۴۰	۸	×	۶	= ۴۸	۸	×	۷	= ۵۶	۸	×	۸	= ۶۴
۹	×	۵	= ۴۵	۹	×	۶	= ۵۴	۹	×	۷	= ۶۳	۹	×	۸	= ۷۲
۱۰	×	۵	= ۵۰	۱۰	×	۶	= ۶۰	۱۰	×	۷	= ۷۰	۱۰	×	۸	= ۸۰
ضرب زبانی ۹				ضرب زبانی ۱۰											
۱	×	۹	= ۹	۶	×	۹	= ۵۴	۱	×	۱۰	= ۱۰	۶	×	۱۰	= ۶۰
۲	×	۹	= ۱۸	۷	×	۹	= ۶۳	۲	×	۱۰	= ۲۰	۷	×	۱۰	= ۷۰
۳	×	۹	= ۲۷	۸	×	۹	= ۷۲	۳	×	۱۰	= ۳۰	۸	×	۱۰	= ۸۰
۴	×	۹	= ۳۶	۹	×	۹	= ۸۱	۴	×	۱۰	= ۴۰	۹	×	۱۰	= ۹۰
۵	×	۹	= ۴۵	۱۰	×	۹	= ۹۰	۵	×	۱۰	= ۵۰	۱۰	×	۱۰	= ۱۰۰

عملیه ضرب با اعداد يك رقمی

برای انجام دادن عملیه ضرب اعداد يك رقمی، اول عدد را با یکها ضرب کرده؛ اگر حاصل داشت، حاصل آن در ده ها قرار داده میشود تا در رقم بعدی جمع گردد سپس با رقم بعدی عدد را ضرب کرده؛ حاصل عدد را با آن جمع گردد. به همین سلسله سوال های دیگر همچنان به همین شکل حل دارند.

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹
۲																		
۳																		
۴																		
۵																		
۶																		
۷																		
۸																		

$$\begin{array}{r} \times 19 \\ 8 \\ \hline 152 \end{array}$$

۱) مرحله اول: اول عدد را با یکها ضرب کرده؛ عدد ده ها را حاصل قرار داده تا در رقم بعدی جمع گردد.

$$\begin{array}{r} \textcircled{v} \\ 19 \\ 8 \\ \hline 2 \end{array} \quad 9 \times 8 = 72$$

۲) مرحله دوم: حال با رقم بعدی عدد را ضرب کرده؛ حاصل ضرب عدد را با حاصل آن جمع میشود.

$$\begin{array}{r} \textcircled{v} \\ 19 \\ 8 \\ \hline 152 \end{array} \quad \begin{array}{l} 1 \times 8 = 8 \\ 8 + 7 = 15 \end{array}$$

به همین ترتیب مثال های ذیل توجه کنید:

$$\begin{array}{r} \times 562 \\ 4 \\ \hline 2248 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 788 \\ 1 \\ \hline 788 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 545 \\ 3 \\ \hline 1635 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7600 \\ . \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 670 \\ \times 7 \\ \hline 4690 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 65256 \\ \times 2 \\ \hline 130512 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6699 \\ \times 9 \\ \hline 60291 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 654 \\ \times 6 \\ \hline 3924 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4528 \\ \times 1 \\ \hline 4528 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7620 \\ \times 4 \\ \hline 30480 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 76219 \\ \times 5 \\ \hline 381095 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 65209 \\ \times 7 \\ \hline 456463 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r} 111 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 999 \\ \times 1 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 545 \\ \times 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7609 \\ \times 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 661 \\ \times 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9876 \\ \times 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6392 \\ \times 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6854 \\ \times 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3924 \\ \times 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1765 \\ \times 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7685 \\ \times 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 155 \\ \times 9 \\ \hline \end{array}$$

عملیه ضرب با اعداد دو رقمی

برای انجام دادن عملیه ضرب اعداد دو رقمی، روش طریق آن همانند درس گذشته است. در اینجا اولاً با عدد اولی کُل اعداد را ضرب کرده بعداً با عدد دومی کُل اعداد را ضرب کرده و حاصل آن با یک فاصله عدد را نوشت؛ در نتیجه جمع میشود که همان حاصل ضرب از عوامل ضربی است.

$$\begin{array}{r} \times 76.9 \\ 18 \\ \hline 60872 \\ + 7609 \\ \hline 136962 \end{array}$$

مرحله اول: عدد اولی کُل اعداد را ضرب کرده.

$$\begin{array}{r} \times 76.9 \\ 8 \\ \hline 60872 \end{array}$$

مرحله دوم: حالا با عدد دومی کُل اعداد را ضرب کرده.

$$\begin{array}{r} \times 76.9 \\ 1 \\ \hline 7609 \end{array}$$

مرحله سوم: حالا حاصل ضرب مرحله اول و دوم به شکل زیر جمع کرده.

$$\begin{array}{r} 60872 \\ + 7609 \\ \hline 136962 \end{array}$$

مرحله نهایی: حاصل ضرب (۱۳۶۹۶۲) از عوامل ضربی است.

به همین ترتیب مثال های ذیل توجه کنید:

$$\begin{array}{r} \times 562 \\ 14 \\ \hline 2248 \\ + 562 \\ \hline 7868 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 788 \\ 19 \\ \hline 7092 \\ + 788 \\ \hline 7868 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 545 \\ 32 \\ \hline 1090 \\ + 1635 \\ \hline 17440 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 978 \\ 79 \\ \hline 8802 \\ + 6846 \\ \hline 77262 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 100 \\ 99 \\ \hline 900 \\ + 900 \\ \hline 9900 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 222 \\ 88 \\ \hline 1776 \\ + 1776 \\ \hline 19536 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 5166 \\ 49 \\ \hline 46494 \\ + 20664 \\ \hline 253134 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 1009 \\ 77 \\ \hline 7063 \\ + 7063 \\ \hline 77693 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 8099 \\ 37 \\ \hline 56693 \\ + 24297 \\ \hline 299663 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r} \times 1191 \\ 74 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 9989 \\ 78 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 5495 \\ 98 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7609 \\ 94 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 6691 \\ 97 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 09876 \\ 38 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 6392 \\ 65 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 6854 \\ 97 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 3924 \\ 44 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 8715 \\ 66 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7283 \\ 99 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 8958 \\ 55 \\ \hline \end{array}$$

عملیه ضرب با اعداد سه رقمی

برای انجام دادن عملیه ضرب اعداد سه رقمی، اولاً با عدد اولی کُل اعداد را ضرب کرده بعداً با عدد دومی کُل اعداد را ضرب کرده سپس با عدد سومی کُل اعداد را ضرب کرده؛ هر مرتبه که عدد با کُل اعداد ضرب کرده، بعداً حاصل ضرب های آن با هم جمع میشوند. روش و طریق آن همانند درس های گذشته است، در صورتیکه با کدام سوال مشکل روبرو شدید؛ میتوانید درس های گذشته را تعقیب نمایید.

$$\begin{array}{r}
 \times 9678 \\
 989 \\
 \hline
 87102 \\
 + 77424 \\
 \hline
 87102 \\
 \hline
 9571542
 \end{array}$$

مرحله اول: عدد اولی با کُل اعداد را ضرب کرده.

$$\begin{array}{r}
 \times 9678 \\
 9 \\
 \hline
 78102
 \end{array}$$

مرحله دوم: عدد دومی با کُل اعداد را ضرب کرده.

$$\begin{array}{r}
 \times 9678 \\
 8 \\
 \hline
 77424
 \end{array}$$

مرحله سوم: عدد سومی با کُل اعداد را ضرب کرده.

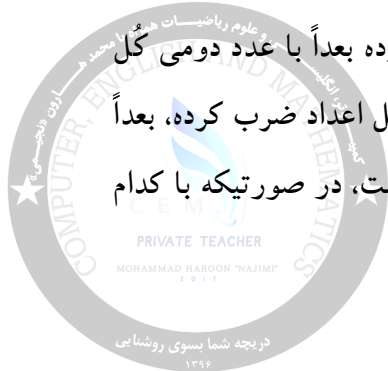
$$\begin{array}{r}
 \times 9678 \\
 9 \\
 \hline
 78102
 \end{array}$$

مرحله چهارم: حاصل ضرب از عوامل ضربی را با شکل زیر جمع نموده.

$$\begin{array}{r}
 87102 \\
 + 77424 \\
 \hline
 87102 \\
 \hline
 9571542
 \end{array}$$

مرحله نهایی: حاصل ضرب (۹۵۷۱۵۴۲) از عوامل ضربی است.

به همین ترتیب مثال های ذیل توجه کنید:

$$\begin{array}{r} \times 9809 \\ 282 \\ \hline 19618 \\ + 78472 \\ \hline 19618 \\ \hline 2766138 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 90309 \\ 199 \\ \hline 812781 \\ + 812781 \\ \hline 90309 \\ \hline 17971491 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 54955 \\ 808 \\ \hline 439640 \\ + \dots \\ \hline 439640 \\ \hline 44403640 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 98021 \\ 726 \\ \hline 588126 \\ + 196042 \\ \hline 684147 \\ \hline 71163246 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 9882356 \\ 629 \\ \hline 88941204 \\ + 19764712 \\ \hline 59294136 \\ \hline 621601924 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r} \times 1297 \\ 794 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 91989 \\ 728 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 54995 \\ 908 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 78609 \\ 964 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 67691 \\ 977 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 098576 \\ 398 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 63792 \\ 675 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 69954 \\ 980 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 39524 \\ 456 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 89715 \\ 626 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 75853 \\ 595 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 8998 \\ 115 \\ \hline \end{array}$$

عملیۀ ضرب با اعداد چندین رقمی

برای انجام دادن عملیۀ ضرب اعداد چندین رقمی، دروس گذشته را مورد بررسی و مطالعه نمایند چون برای روش حل سوالات این درس همانند روش های دروس گذشته است.

$$\begin{array}{r}
 \times 954679478.09 \\
 \quad 542.5 \\
 \hline
 477339739.045 \\
 \dots\dots\dots\dots\dots\dots \\
 + 19.935895618 \\
 381871791236 \\
 \hline
 447339739.045 \\
 \hline
 517484.11.986845
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \times 903.9865419 \\
 \quad 19749 \\
 \hline
 812781 \\
 + 812781 \\
 \hline
 903.9 \\
 \hline
 17971491
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \times 967947.0 \\
 \quad 25.5 \\
 \hline
 4839735.0 \\
 + 4839735.0 \\
 \hline
 1935894.0 \\
 \hline
 24247.7235.0
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \times 903865419 \\
 \quad 23.49 \\
 \hline
 8134788771 \\
 \quad 3615461676 \\
 + \quad \dots\dots\dots\dots\dots\dots \\
 \quad 2711596257 \\
 \hline
 18.773.838 \\
 \hline
 20833194.42531
 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r}
 \times 1289.97 \\
 \quad 7984 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \times 919.989 \\
 \quad 2000 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \times 5764995 \\
 \quad 9338 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \times 67691 \\
 \quad 97877 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \times 7868576 \\
 \quad 3964 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \times 637.0 \\
 \quad 32675 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \times 39653524 \\
 \quad 43256 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \times 89787615 \\
 \quad 628966 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \times 7755853 \\
 \quad 595 \\
 \hline
 \end{array}$$

سوال های عباراتی عملیه ضرب

۱- دو کیلو برنج ۳۰۰ افغانی است پس دریافت کنید که سه کیلو چند قیمت دارد؟

از این سوال نتیجه گرفته میشود که قیمت یک کیلو برنج ۱۵۰ افغانی است. پس قیمت یک کیلو برنج همراهی سه کیلو ضرب میکنم چون اگر سه بار ۱۵۰ با هم جمع شوند در حاصل تغییر پیدا نمیشود.

$$\begin{array}{r} 150 \\ \times 3 \\ \hline 450 \end{array}$$

۲- احمد ۲ کارتن شیر خرید، اگر در هر کارتن ۲۴ دانه باشد پس معلوم کنید که در هر دو کارتن چند دانه است؟

$$\begin{array}{r} 24 \\ \times 2 \\ \hline 48 \end{array}$$

۳- علی ۱۸ جریب زمین به یک مؤسسه خیریه تحویل کرد پس دریافت کنید که علی چند بیسوه به این مؤسسه اهدا کرد؟ (۱ جریب به ۲۰ بیسوه مساوی است).

$$\begin{array}{r} 18 \\ \times 20 \\ \hline 360 \end{array}$$

۴- یک دوکاندار به قیمت ۱۲۰۰ چهار خلطه کچالو به مشتری همیشه خود فروخت. بعد از گذشت چند مدت، هشت خلطه کچالو به همان مشتری چند افغانی خواهد فروخت؟ (قیمت هر خلطه کچالو ۳۰۰ افغانی است).

$$\begin{array}{r} 300 \\ \times 8 \\ \hline 2400 \end{array}$$

۵- یک تجار ۱۲ بسته کمپیوترهای مدل جدید به ۱۲۰۰۰۰۰ دالر به دوکان خود وارد میکند. پس سال آینده ۴۸ بسته کمپیوترهای مدل جدید در بدل چند دالر به دوکان خود وارد خواهد کرد؟

$$\begin{array}{r} 300 \\ \times 8 \\ \hline 2400 \end{array}$$

۶- قیمت ۱ متر تکه ۳۰۰ افغانی است پس قیمت ۱۴۵۶ متر تکه چند است؟

$$\begin{array}{r} 300 \\ \times 8 \\ \hline 2400 \end{array}$$

۷- محمود ۸۰۰۰ افغانی ماهانه معاش دارد پس مجموع معاش سالانه احمد چند خواهد شد؟ (یک سال ۱۲ ماه است).

$$\begin{array}{r} \times 8000 \\ 12 \\ \hline 96000 \end{array}$$

۸- دولت برای ۳ سال همراهی مؤسسه خصوصی قرار داد کرده است. این شرکت میخواهد ۸۰۰۰ دالر ماهانه بالای پروژه انکشافی مصرف کند. پس بودجه ۳ سال را دریافت کنید؟ (یک سال ۱۲ ماه است).

$$\begin{array}{r} \times 3 \\ 12 \\ \hline 36 \end{array}, \quad \begin{array}{r} \times 8000 \\ 36 \\ \hline 288000 \end{array}$$

۹- مرکز آموزشی بنات المومنات ۸۰ صنف دارد که تعداد شاگردان هر صنف به ۳۴ شاگرد دارد. پس شاگردان این مرکز آموزشی را دریافت کنید؟

$$\begin{array}{r} \times 80 \\ 34 \\ \hline 2720 \end{array}$$

۱۰- مرکز آموزشی بنات المومنات از هر شاگرد ۲۰۰۰ افغانی فیس ماهانه اخذ میکند. این مرکز ۴۰ صنف دارد که تعداد شاگردان هر صنف به ۳۸ شاگرد است. پس این مرکز آموزشی چند افغانی در سال از شاگردان دریافت میکنید؟ (یک سال ۱۲ ماه است).

$$\begin{array}{r} \times 40 \\ 38 \\ \hline 1520 \end{array}, \quad \begin{array}{r} \times 2000 \\ 1520 \\ \hline 3040000 \end{array}, \quad \begin{array}{r} \times 3040000 \\ 12 \\ \hline 36480000 \end{array}$$

۱۱- سالانه ازبکستان به افغانستان ۹۸۷۶۵ وات برق وارد میکند. پس برای ۱۵ سال آینده چند وات برق وارد خواهد کرد؟

$$\begin{array}{r} \times 98765 \\ 15 \\ \hline 1481475 \end{array}$$

۱۲- قیمت یک عروسی در هتل ۱۲۳۸۰۷۳۴ افغانی است پس قیمت ۱۵ تا عروسی چند خواهد بود؟

$$\begin{array}{r} \times 12380734 \\ 15 \\ \hline 185711010 \end{array}$$

۱۳- پوهنتون بلخ میخواید برای ۳۰ سال آینده برای افراد بی بضاعت بورس تحصیلی را فراهم کند که به تعداد ۱۵۰ بورس تحصیلی سالانه فراهم میکند پس برای ۳۰ سال آینده چند بورسیه تحصیلی فراهم خواهند کرد؟

$$\begin{array}{r} \times 30 \\ 150 \\ \hline 4500 \end{array}$$

۱۴- شبانه سیستم یک ساله زبان انگلیسی را فرا میگیرد. فیس ماهانه شبانه ۴۰۰۰ افغانی است پس فیس یک ساله شبانه را دریافت کنید؟

$$\begin{array}{r} \times 4000 \\ 12 \\ \hline 48000 \end{array}$$

۱۵- یک متر برابر به صد سانتی متر است. پس ۳۰ متر چند سانتی متر خواهد شد؟

$$\begin{array}{r} \times 100 \\ 30 \\ \hline 3000 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

۱۶- برای ساختن یک خانه ۵۶۰۰ خشت نیاز است و قیمت یک خشت پنج افغانی است. پس چند افغانی نیاز برای خریدن خشت ها است؟

۱۷- یک بنیاد تعلیمی ۲۰۰۰ شاگرد سالانه فراغ میدهد. پس برای هشت سال آینده چند شاگرد فراغ خواهد کرد؟

۱۸- یک بنیاد تعلیمی ۳۷۵ کتابچه بالای شاگردان ممتاز هر ۵ مکتب توزیع میکند. پس معلوم کنید که این بنیاد تعلیمی چند کتابچه را توزیع کرده است؟

۱۹- فیس هر سمستر دانشکده بی شرعیات ۱۲۰۰۰ افغانی است. پس در هشت سمستر چند خواهد بود؟

۲۰- اگر یک ماه ۳۰ روز باشد. پس یک سال چند روز خواهد بود؟

مقایسه اعداد تا صد هزار ۱۰۰۰۰۰

مردم عامیانه یک لک میگویند. این درس همانند درس های گذشته است. برای مقایسه اعداد تا صد هزار باید

نکات زیر باید در نظر گرفت:

- ۱- هرگاه عددی برای مقایسه ظاهر شد شما باید اول رقم اخیر یعنی صد هزارها را در نظر بگیرید.
- ۲- هرگاه رقم اخیر یعنی رقم صد هزارها یکسان بود پس در آن صورت رقم ده هزارها را در نظر بگیرید.
- ۳- هرگاه رقم اخیر یعنی رقم صدها و ده هزارها یکسان بود پس در آن صورت رقم یک هزارها را در نظر بگیرید.
- ۴- هرگاه رقم صد هزارها، ده هزارها، یک هزارها، یکسان بود پس در آن صورت رقم صدها را در نظر بگیرید.
- ۵- هرگاه رقم صد هزارها، ده هزارها، یک هزارها، و صدها یکسان بود پس در آن صورت رقم دهها را در نظر بگیرید.
- ۶- هرگاه رقم صد هزارها، ده هزارها، یک هزارها، صدها و دهها یکسان بود پس در آن صورت رقم یکها را در نظر بگیرید.

در مثال ها زیر توجه کنید:

$$۱) ۹۸۴۹۹۶ > ۹۷۹۸۹۷ \quad ۲) ۹۵۷۲۹۰ < ۹۵۸۳۹۱ \quad ۳) ۳۲۳۸۳۲ < ۳۲۳۹۶۶$$

$$۴) ۱۱۴۵۸۳ > ۱۱۴۵۳۶ \quad ۵) ۱۱۴۳۵۹ > ۱۱۴۳۵۳ \quad ۶) ۹۱۴۳۵۹ > ۷۱۴۳۵۳$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$۱۳۷۸۵۱ \quad ۳۸۸۵۵۷ \quad ۲۶۳۲۳۴ \quad ۴۴۸۶۴۱$$

$$۳۳۴۳۶۹ \quad ۳۱۸۴۵۷ \quad ۷۵۲۳۴۳ \quad ۵۴۸۷۳۲$$

$$۱۳۳۴۳۱ \quad ۱۳۳۸۷۹ \quad ۲۶۶۸۷۴ \quad ۲۶۹۸۵۴$$

$$۷) ۳۶۷۸۳۹ \quad ۳۱۸۷۷۰ \quad ۸) ۵۴۳۸۷۵ \quad ۵۵۵۴۹۳$$

تمرین فصل چهارم

۱- اعدادی ذیل را بخوانید؟

۳۸۷۸۲۱	۸۹۰۹۸۵	۴۸۰۹۷۶	۵۸۹۰۰۰
۷۷۶۱۸۰	۶۵۶۵۰۸	۹۸۹۰۰۸	۱۸۷۱۲۳
۶۸۹۶۹۶	۸۵۴۷۵۳	۳۰۰۰۹۸	۸۰۹۸۷۵

۱- اعدادی ذیل را بنویسید؟

هفت صد هزار نه صد نُه
 یک صد پنجاه هزار چهار صد نه
 پنجاه و شش هزار هشت صد و چهل پنج
 شش صد نه هزار هفت صد و هفتاد
 یک صد هزار نه
 هشت صد هزار نود

۳- کدام اعدادی ذیل در ستون اول بزرگ و مساوی و در ستون دوم کدام اعداد کوچک و مساوی هستند؟

ستون اول		ستون دوم	
۰۰۲۹۹۴	۱۷۹۸۴۲	۷۹۸۰۸۶	۷۸۸۵۰۰
۵۶۴۲۵۱	۶۶۵۷۶۰	۵۴۸۷۳۲	۸۹۰۶۰۹
۷۵۴۰۴۳	۷۴۴۳۳۹	۶۵۲۲۸۰	۷۸۹۸۵۸
۲۰۵۳۰۹	۲۰۵۸۰۰	۵۷۶۴۸۳	۸۶۵۴۹۳
۱۹۴۵۴۳	۸۲۹۱۶۵	۸۱۹۷۹۰	۱۰۸۶۹۸

۳- عملیه ضرب ذیل را حل نمایید؟

$$\begin{array}{r} \times 5462 \\ 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7888 \\ 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 54545 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7602 \\ 6 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 17191 \\ 77 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 98989 \\ 98 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 59495 \\ 98 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 76609 \\ 54 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 12897 \\ 784 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 919769 \\ 798 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 56995 \\ 958 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 789609 \\ 9654 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 1232897 \\ 7684 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 9190986 \\ 2006 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 5766495 \\ 9358 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7876659 \\ 983 \\ \hline \end{array}$$

۳- سوال های عباراتی ذیل را حل نمایید؟

- محمود و علی ۳۴۰ افغانی در روز فایده میگیرند. پس برای شش ماه چند فایده خواهد گرفت؟
- شرکت نو تأسیس شده میخواهد به تعداد ۱۲۰۰ کامپیوتر لپتاپ خریداری کند که برای این شرکت قیمت هر کامپیوتر لپتاپ ۴۳۲۴ دالر تمام میشود. پس این شرکت برای خریدن لپتاپ ها چند دالر پرداخت خواهد کرد؟
- یک تجار ماهانه ۱۳۹۵۷۴ افغانی از تجارت موتر بدست می آورد. پس دریافت کنید که این تجار سالانه چند افغانی دریافت میکنند؟
- یک اعلان بازاریابی ۱۲۰۰ افغانی قیمت دارد. پس ۵۶ اعلانات بازاریابی چند افغانی هزینه خواهند داشت؟
- احمد در روزی ۱۲۵ افغانی کرایه رفت و آمد به خانه میشود. پس احمد سالانه چند افغانی کرایه را مصرف خواهد کرد؟

شمارش و شناخت اعداد ۱۰۰۰۰۰ الی ۱۰۰۰۰۰۰۰

در این درس رقم یک میلیارد ها را مورد مطالعه میکنیم:

طبقه سوم			طبقه دوم			طبقه اول		
مرتبه میلیونها			مرتبه هزارها			مرتبه آحاد		
صد میلیونها	ده ها میلیونها	یک میلیونها	صد هزارها	ده هزارها	یک هزارها	صدها	دهها	یکها

سه رقمی اعداد را جدا کرده بعداً آن را بطور درست میخوانیم. مانند عددی ۱۸۹۶۳۰۲ :

۰۰۱ ، ۸۹۶ ، ۳۰۲

حالا از طرف چپ خوانده، عدد بطور کامل خوانده سپس نام مرتبه گرفته میشود : یک میلیارد هشت صد نود شش هزار و سه صد دو

مانند: اعداد ذیل را در بنویسید:

طبقه دوم			طبقه دوم			طبقه اول		
			مرتبه هزارها			مرتبه آحاد		
صد میلیونها	ده میلیونها	یک میلیونها	صد هزارها	ده هزارها	یک هزارها	صدها	دهها	یکها
۰	۰	۶	۸	۰	۳	۰	۰	۹
شش میلیون هشت صد سه هزار نه								
۶۸۰۳۰۰۹								
صد میلیونها	ده میلیونها	یک میلیونها	صد هزارها	ده هزارها	یک هزارها	صدها	دهها	یکها
۰	۰	۷	۸	۶	۲	۷	۰	۰
هفت میلیون هشت صد شصت دو هزار هفت صد								
۷۸۶۲۷۰۰								
صد میلیونها	ده میلیونها	یک میلیونها	صد هزارها	ده هزارها	یک هزارها	صدها	دهها	یکها
۰	۰	۷	۳	۰	۰	۰	۰	۶
هفت میلیون سه صد هزار شش								
۷۳۰۰۰۰۶								

یکها	ده ها	صد ها	یک هزار ها	ده هزار ها	صد هزار ها	یک میلیون ها	ده میلیون ها	صد میلیون ها
۱	۰	۸	۱	۵	۸	۵	۰	۰
پنج میلیون هشت صد پنجاه و یک هزار هشت صد یک								
۵۸۵۱۸۰۱								
یکها	ده ها	صد ها	یک هزار ها	ده هزار ها	صد هزار ها	یک میلیون ها	ده میلیون ها	صد میلیون ها
۹	۶	۲	۴	۰	۷	۷	۰	۰
هفت میلیون هفت صد چهار هزار دو صد شصت نه								
۷۷۰۴۲۶۹								
یکها	ده ها	صد ها	یک هزار ها	ده هزار ها	صد هزار ها	یک میلیون ها	ده میلیون ها	صد میلیون ها
۰	۲	۶	۰	۴	۸	۳	۰	۰
سه میلیون هشت صد چهل هزار شصت بیست								
۳۸۴۰۶۲۰								

و سلسله حساب تا صد هزار ۱۰۰۰۰۰، ۲۰۰۰۰۰، ۳۰۰۰۰۰، ۴۰۰۰۰۰، ۵۰۰۰۰۰، ۶۰۰۰۰۰، ۷۰۰۰۰۰، ۸۰۰۰۰۰، ۹۰۰۰۰۰ تا ۹۹۹۹۹۹ ادامه دارد.

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

(۱) اعداد ذیل را خوانده به حروف نوشته کنید و رقم های اعداد ذیل را به مرتبه های مربوطه بنویسید.

۱۰۷۹۳۶۰   ۷۷۰۹۰۸۰   ۶۰۰۷۰۹۸   ۶۵۴۴۳۷۰   ۵۷۰۶۳۴۲   ۸۱۰۸۷۵۰

(۲) اعداد ذیل را به عدد نوشته کنید و رقم های اعداد ذیل را به مرتبه های مربوطه بنویسید.

سه میلیون صد هزار نهصد هفت

هفت میلیون دو صد شصت هزار شش صد و چهل و یک

نه میلیون یک صد و هفت هزار پنج صد سه

عملیهء تقسیم

توزیع اشیا همجنس بطور یکسان را عملیهء تقسیم میگویند.

مقسوم	$\begin{array}{r} 9 \\ - 8 \\ \hline 1 \end{array}$	مقسوم علیه	$\begin{array}{r} 2 \\ 4 \\ \hline 2 \end{array}$
	باقیمانده ۱		تقسیم

خواص عملیهء تقسیم

۱- هر گاه عددی که با خودش تقسیم گردد، پس حاصل تقسیم آن یک است.

$$2 \div 2 = 1$$

۲- عددی بالای یک تقسیم شود، پس حاصل آن همان مقسوم است.

$$8 \div 1 = 8$$

۳- هر گاه عددی بالای صفر تقسیم گردد، در آن صورت حاصل تقسیم آن صفر است و برعکس آن بی معنی است

$$2 \div 0 = 0$$

۴- هر گاه مقسوم و مقسوم علیه هر دو صفر باشند در این حالت حاصل تقسیم نامعین (مبهم) میگردد.

$$0 \div 0 = 0$$

عملیه تقسیم با اعداد یک رقمی

برای انجام دادن عملیه ضرب اعداد یک رقمی، هر گاهی در مقسوم علیه عددی بود، ضرب ضبانی همان را میخوانید تا وقتی که عدد را پوره کند یا کمتر از آن باشد. بعداً، در مقسوم اعداد را منفی یا عملیه تفریق بالای آنها انجام میدهند، اگر از حاصل آن عددی باقیماند پس آن را باقیمانده تقسیم میگوید.

	$\begin{array}{r} 6 \\ - 6 \\ \hline 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 2 \\ \hline 3 \end{array}$	<p style="text-align: center;">حل</p> $1 \times 2 = 2$ $2 \times 2 = 4$ $3 \times 2 = 6$ $4 \times 2 = 8$
$6 \div 2 =$			

	$\begin{array}{r} 5 \\ - 3 \\ \hline 2 \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ \hline 1 \end{array}$	<p style="text-align: center;">حل</p> $1 \times 3 = 3$ $2 \times 3 = 6$
$5 \div 2 =$	مقسوم		

	$\begin{array}{r} 986 \\ 9 \\ \hline 0 \quad 86 \\ 81 \\ \hline 5 \end{array}$	$\begin{array}{r} 9 \\ \hline 109 \end{array}$	<p style="text-align: center;">حل</p> $1 \times 9 = 9$ $2 \times 9 = 18$
--	--	--	--

چون عدد ۵ از مقسوم علیه کم است. پس دیگری پیش برده نمیتوانیم و این بحثیت باقیمانده تقسیم است. برای پایین دو عدد، در حاصل تقسیم یک اضافه میشود.

هرگاه در مقسوم دو، سه، چهار ... عدد بود. شما یک عدد در نظر میگیرید چون بالای یک عدد تقسیم میشود. حالا در سوال پایینی اگر ضرب ضبانی هشت بالایش صورت بیگرد باز هم عدد بزرگتر از ۱ میشود، پس در این صورت عدد دیگر همایش میکنم تا بتوانیم سوال را حل کنیم.

$$\begin{array}{r}
 ۸۷۶۴ \\
 - ۶ \\
 \hline
 ۲۷ \\
 - ۲۴ \\
 \hline
 ۰۳۶ \\
 ۳۶ \\
 \hline
 ۰.۷۸ \\
 ۸۷۶۴۸۵ \div ۶ = \hline
 ۴۸ \\
 ۰.۵ \\
 \hline
 ۰ \\
 ۵
 \end{array}$$

برای پایین دو عدد، در
حاصل تقسیم یک صفر
اضافه میشود.

$$\begin{array}{r}
 ۶ \\
 \hline
 ۱۴۶۰ \\
 ۸۰
 \end{array}$$

حل

$$\begin{array}{l}
 ۱ \times ۶ = ۶ \\
 ۲ \times ۶ = ۱۲ \\
 ۴ \times ۶ = ۲۴ \\
 ۵ \times ۶ = ۳۰ \\
 ۶ \times ۶ = ۳۶ \\
 ۷ \times ۶ = ۴۲ \\
 ۷ \times ۶ = ۴۲ \\
 ۸ \times ۶ = ۴۸ \\
 ۰ \times ۶ = ۰ \\
 ۱ \times ۶ = ۶
 \end{array}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$۸ \div ۳ = \quad ۹ \div ۵ = \quad ۷ \div ۲ = \quad ۶ \div ۲ =$$

$$۱۸ \div ۳ = \quad ۱۹ \div ۵ = \quad ۱۷ \div ۲ = \quad ۱۶ \div ۲ =$$

$$۱۸۸ \div ۳ = \quad ۱۰۹ \div ۵ = \quad ۱۸۷ \div ۲ = \quad ۱۸۶ \div ۲ =$$

$$۱۸۸۸۸ \div ۴ = \quad ۱۰۸۶۴۳۹ \div ۶ = \quad ۱۶۵۹۸۷ \div ۷ = \quad ۱۷۷۸۶ \div ۲ =$$

$$۱۸۷۱۸۸ \div ۸ = \quad ۱۰۸۶۴۳۹ \div ۹ = \quad ۱۶۵۸۸۷ \div ۷ = \quad ۱۱۷۸۶ \div ۹ =$$

عملیهء تقسیم با اعداد دو رقمی

برای اعدادی دو رقمی سه سوال را به شیوه زیر کار میکنیم اما از استاد محترم خواهیمندیم که به هر شیوه که شاگرد راحت باشد، همان را به پیش ببرد چون این عملیهء با شاگردانی که بار اول شان است که به این عملیهء مواجه میشوند، کمی مشکل به نظر میرسد.

$\begin{array}{r} 76 \\ - 2 \\ \hline 16 \end{array}$	$\begin{array}{r} 22 \\ 1 \end{array}$	<p>حل</p> $1 \times 2 = 2$ $2 \times 2 = 4$
---	--	---

رقم ده‌دها را در نظر گرفته. و طریقه قبلی را تطبیق میکنم.

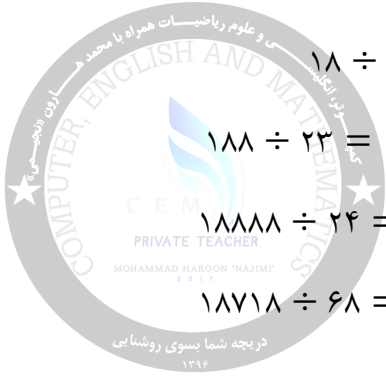
$\begin{array}{r} 87 \\ - 39 \\ \hline 197 \\ 195 \\ \hline 02 \end{array}$	$\begin{array}{r} 29 \\ 15 \end{array}$	<p>حل</p> $1 \times 39 = 39$ $39 \times 5 = 195$
---	---	--

$\begin{array}{r} 5357 \\ 522 \\ \cdot 117 \\ \hline 87 \\ \hline 50 \end{array}$	$\begin{array}{r} 87 \\ 6 \end{array}$	<p>حل</p> $6 \times 8 = 48$ $6 \times 87 = 522$ $7 \times 87 = 609$ $1 \times 8 = 8$ $1 \times 87 = 87$ $2 \times 87 = 174$
---	--	---

نوت: چون ۵۳ بزرگتر از ۷۸ است، پس یک عدد هم‌ریش میکنم و بعداً طریقه قبلی را تطبیق میکنیم. اگر بدانیم که کدام عدد مناسب است که بالای ۵۳ پوره تقسیم شود و یا کمتر از او باشد، پس ضرب ضبانی عدد ۸ میکنیم.

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$۱۸ \div ۱۲ =$$

$$۱۹ \div ۱۰ =$$

$$۱۷ \div ۱۱ =$$

$$۱۶ \div ۱۲ =$$

$$۱۸۸ \div ۲۳ =$$

$$۱۰۹ \div ۲۵ =$$

$$۱۸۷ \div ۲۸ =$$

$$۱۸۶ \div ۲۱ =$$

$$۱۸۸۸۸ \div ۲۴ =$$

$$۱۰۸۶۴۳۹ \div ۲۶ =$$

$$۱۶۵۸۷ \div ۷۷ =$$

$$۱۷۷۸۶ \div ۶۵ =$$

$$۱۸۷۱۸ \div ۶۸ =$$

$$۱۰۸۴۳۹ \div ۱۹ =$$

$$۱۶۸۸۷ \div ۲۷ =$$

$$۸۱۷۸۶ \div ۲۹ =$$

عملیه تقسیم با اعداد سه رقمی

برای اعدادی دو رقمی سه سوال را به شیوه درس های قبلی کار میکنیم.

$$\begin{array}{r} - \quad 469 \\ \quad 892 \\ \hline 77 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 223 \\ \hline 1 \end{array}$$

حل

$$\begin{aligned} 4 \times 2 &= 8 \\ 4 \times 223 &= 892 \\ 5 \times 223 &= 1115 \end{aligned}$$

$$\begin{array}{r} - \quad 8877 \\ \quad 391 \\ \hline 1955 \\ \quad 00227 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 391 \\ \hline 150 \end{array}$$

حل

$$\begin{aligned} 1 \times 3 &= 3 \\ 1 \times 391 &= 391 \\ 2 \times 391 &= 782 \\ 5 \times 3 &= 15 \\ 5 \times 391 &= 1955 \\ 6 \times 391 &= 2346 \\ 7 \times 3 &= 21 \\ 7 \times 391 &= 1955 \\ 6 \times 391 &= 2346 \end{aligned}$$

$$\begin{array}{r} - \quad 52578 \\ \quad 871 \\ \hline 5226 \\ \quad 00118 \\ \hline 871 \\ \quad 447 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 871 \\ \hline 61 \end{array}$$

حل

$$\begin{aligned} 6 \times 8 &= 48 \\ 6 \times 871 &= 5226 \\ 7 \times 871 &= 6097 \\ 1 \times 8 &= 8 \\ 1 \times 871 &= 871 \\ 2 \times 871 &= 1742 \end{aligned}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$۱۸۶۷۸ \div ۲۳۸ =$$

$$۱۶۰۷۸ \div ۲۱۸ =$$

$$۱۸۰۶۷۸ \div ۲۳۰ =$$

$$۱۲۳۹۷۸ \div ۶۴۳ =$$

$$۱۰۰۰۹ \div ۲۵۶ =$$

$$۱۷۴۱۹ \div ۲۱۶ =$$

$$۱۶۵۱۹ \div ۲۰۰ =$$

$$۱۳۱۴۸۹ \div ۹۰۶ =$$

$$۱۴۵۷۶۳۸ \div ۹۸۴ =$$

$$۱۴۹۵۲۹۷ \div ۸۸۴ =$$

$$۱۴۵۲۵۷۷ \div ۶۵۴ =$$

$$۱۴۵۵۳۹۷ \div ۴۳۴ =$$

عملیهء تقسیم با اعداد چندین رقمی

چون این همه درسها یکسانند پس یک سوال کافی است که در اینجا کار شود چون همه آن به روش درس های گذشته حل میشود.

$$\begin{array}{r}
 52578642 \\
 523122 \\
 \hline
 26644 \\
 87187 \\
 \hline
 294602 \\
 348748 \\
 \hline
 45854
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 87187 \\
 \hline
 614
 \end{array}$$

حل

$$\begin{aligned}
 6 \times 8 &= 48 \\
 6 \times 87187 &= 523122 \\
 7 \times 87187 &= 610309 \\
 1 \times 8 &= 8 \\
 1 \times 87187 &= 87187 \\
 2 \times 87187 &= 174374 \\
 4 \times 8 &= 32 \\
 4 \times 87187 &= 348748 \\
 5 \times 87187 &= 435935
 \end{aligned}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{lll}
 186878 \div 2338 = & 10009 \div 2956 = & 1456568 \div 936 = \\
 165478 \div 28918 = & 17419 \div 24316 = & 1764837 \div 76486 = \\
 1803218 \div 2730 = & 16519 \div 232 = & 1452577 \div 8730 = \\
 123978 \div 643 = & 131489 \div 911 = & 1455397 \div 24787 =
 \end{array}$$

امتحان عملیه ضرب

برای متقین ساختن صحت بودن سوال، عملیه ضرب نیاز به عملیه تقسیم داریم.

$$1) \begin{array}{r} \times 125 \\ 3 \\ \hline 375 \end{array}$$

$$2) \begin{array}{r} \times 125 \\ 4 \\ \hline 600 \end{array}$$

امتحان سوال

$$125 \times 3 = 375$$

$$375 \div 3 = 125$$

پس سوال درست است چون:

عامل ضربی = یکی از عوامل ضربی $\div$ حاصل ضرب

$\begin{array}{r} 375 \\ - 375 \\ \hline 0 \end{array}$	$\begin{array}{r} 3 \\ \hline 125 \end{array}$
---	--

$$125 \times 4 = 600$$

$$600 \div 125 = 4.8$$

پس سوال درست نیست چون:

عامل ضربی $\neq$ یکی از عوامل ضربی $\div$ حاصل ضرب

نوت: اگر باقیمانده صفر نشد، عملیه ضرب را که حل

کردیم غلط است چون آن معنی اعشاری را میدهد که در

اینجا تذکر از آن نه رفته است.

$\begin{array}{r} 600 \\ - 500 \\ \hline 100 \end{array}$	$\begin{array}{r} 125 \\ \hline 4.8 \end{array}$
---	--

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$\begin{array}{r} \times 1289 \\ 79 \\ \hline 101831 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 919 \\ 20 \\ \hline 18380 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 5764 \\ 9 \\ \hline 52276 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7876 \\ 92 \\ \hline 716715 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 67691 \\ 9 \\ \hline 709219 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7866 \\ 30 \\ \hline 235980 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 63 \\ 32 \\ \hline 3015 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 699799854 \\ 975 \\ \hline 682104827650 \end{array}$$

درجه شما بسوی روشنایی

۱۳۹۲

امتحان عملیهء تقسیم

برای متقین ساختن صحت بودن سوال، عملیهء ضرب نیاز به عملیهء تقسیم داریم.

امتحان سوال

مقسوم = باقیمانده + حاصل تقسیم × مقسوم علیه

$$2 \times 4 + 1 = 9$$

۹ - ۸ ----- ۱	۲ ----- ۴
------------------------	-----------------

مقسوم = باقیمانده + حاصل تقسیم × مقسوم علیه

$$6 \times 146080 + 5 = 876485$$

۸۷۶۴۸۵ - ۶ ----- ۲۷ - ۲۴ ----- ۰۳۶ ۳۶ ----- ۰۰۷۸ ۴۸ ----- ۰۵ . ----- ۵	۶ ----- ۱۴۶۰۸۰
---	----------------------

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$18 \div 2 = 9$$

$$100 \div 8 = 13$$

$$1456 \div 9 = 166$$

$$165478 \div 28 = 5909$$

$$17419 \div 24 = 727$$

$$1764837 \div 76 = 24221$$

$$1803218 \div 273 = 6605$$

$$16519 \div 232 = 71$$

$$1452577 \div 873 = 1663$$

$$123978 \div 6431 = 18$$

$$131489 \div 9121 = 2$$

$$1455397 \div 24787 = 58$$

سوال های عباراتی عملیه تقسیم

۱- ۲ کیلو برنج ۳۰۰ افغانی است پس دریافت کنید که یک کیلو چند قیمت دارد؟

$$۳۰۰ \div ۲ = ۱۵۰$$

۲- احمد میخواهد ۲۴ دانه بطور مساویانه همراهی برادرش تقسیم کند. پس معلوم کنید که برای خود و برادرش چند دانه میرسد؟

$$۲۴ \div ۲ = ۱۲$$

۳- علی ۹۰ جریب زمین به ۵ مؤسسه خیریه تحویل کرد پس دریافت کنید که برای هر مؤسسه چند جریب میرسد؟

$$۹۰ \div ۵ = ۱۸$$

۴- یک دوکاندار به قیمت ۱۲۰۰ چهار خلطه کچالو به مشتری همیشه خود فروخت. پس قیمت هر خلطه کچالو چند است؟

$$۱۲۰۰ \div ۴ = ۳۰۰$$

۵- یک تجار ۱۲ بسته کمپیوترهای مدل جدید به ۱۲۰۰۰۰۰ دالر به دوکان خود وارد میکند. پس هر کمپیوتر به چند دالر برای این تجار تمام میشود؟

$$۱۲۰۰۰۰ \div ۱۲ = ۱۰۰۰۰$$

۶- قیمت ۸ متر تکه ۲۴۰۰ افغانی است پس قیمت ۲ متر تکه چند است؟

$$۲۴۰۰ \div ۸ = ۳۰۰ \quad ۳۰۰ \times ۲ = ۶۰۰$$

۷- محمود سالانه ۹۶۰۰۰ افغانی ماهانه معاش دارد پس مجموع معاش ماهانه احمد چند خواهد شد؟

$$۹۶۰۰۰ \div ۱۲ = ۸۰۰۰$$

۸- دولت ۲۸۸۰۰ دالر برای پروژه انکشافی برای ۳ سال همراهی مؤسسه خصوصی اختصاص کرده است. پس برای یک سال چند دالر اختصاص کرده است؟

$$۲۸۸۰۰ \div ۳ = ۹۶۰۰$$

۹- مرکز آموزشی بنات المومنات ۸۰ صنف دارد که تعداد این مرکز ۲۷۲۰ شاگرد میرسد. پس هر صنف چند شاگرد دارد؟

$$۲۷۲۰ \div ۸۰ = ۳۴$$

۱۰- مرکز آموزشی بنات المومنات از ۱۵۲۰ شاگردان ۳۶۴۸۰۰۰۰ افغانی فیس سالانه اخذ میکند. پس معلوم کنید که این مرکز از هر شاگرد ماهانه چند افغانی اخذ میکند؟

$$۳۶۴۸۰۰۰۰ \div ۱۵۲۰ = ۳۴$$

۱۱- ازبکستان به افغانستان برای ۱۵ سال ۲۲۵۰ سیت بورسیه تحصیلی به یک از دانشگاه های ازبکستان فراهم میکند. پس در هر سال چند محصل به ازبکستان بخاطر ادامه تحصیل فرستاده میشود؟

$$۲۲۵۰ \div ۱۵ = ۱۵۰$$

۱۲- قیمت ۱۵ عروسی در هوتل ۱۸۵۷۱۱۰۱۰ افغانی است پس قیمت یک عروسی در هوتل چند خواهد بود؟

$$۱۸۵۷۱۱۰۱۰ \div ۱۵ = ۱۲۳۸۰۷۳۴$$

۱۳- پوهنتون بلخ میخواهد برای ۳۰ سال آینده برای ۴۵۰۰ افراد بی بضاعت بورس تحصیلی را فراهم کند. پس سالانه چند بورسیه تحصیلی برای ایشان فراهم خواهند کرد؟

$$۴۵۰۰ \div ۳۰ = ۱۵۰$$

۱۴- شبانه برای یادگیری زبان انگلیسی فیس یکساله خود ۴۸۰۰۰ را فرا میگیرد. فیس شبانه بطور ماهوار چند خواهد بود؟

$$۴۸۰۰۰ \div ۱۲ = ۴۰۰۰$$

۱۵- ۳۰ متر برابر به ۳۰۰۰ سانتی متر است. پس ۱۵ متر برابر به چند سانتی متر است؟

$$۳۰۰۰ \div ۳۰ = ۱۰۰ \quad ۱۵ \times ۱۰۰ = ۱۵۰۰$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

۱۶- برای ساختن یک خانه ۵۶۰۰ خشت نیاز است و قیمت ۱۰ خشت ۵۰ افغانی است. پس قیمت ۲۰ خشت چند است؟

۱۷- یک بنیاد تعلیمی ۱۶۰۰۰ شاگرد در هشت سال فراغ میدهد. پس برای ۳ سال آینده چند شاگرد فراغ میدهد؟

۱۸- یک بنیاد تعلیمی ۱۵۰۰۰ کتابچه بالای شاگردان ۸ مکتب توزیع میکند. پس معلوم کنید که برای هر مکتب چند کتاب میرسد؟

۱۹- فیس دانشکده یی شرعیات ۹۶۰۰۰ افغانی است. پس فیس هر سمستر چند خواهد بود؟

۲۰- اگر پنج سال ۱۸۰۰ روز باشد، پس یکسال چند روز میباشد؟

مقایسه اعداد تا یک میلیون ۱۰۰۰۰۰۰

این درس همانند درس های گذشته است. برای مقایسه اعداد تا ده میلیون باید نکات زیر باید در نظر گرفت:

- ۱- اول رقم اخیر یعنی یک میلیون ها را در نظر بگیرید.
- ۲- در صورت یکسان بودن یک میلیون ها، رقم صد هزارها را در نظر بگیرید.
- ۳- در صورت یکسان بودن یک میلیون ها، صد هزارها، رقم ده هزارها را در نظر بگیرید.
- ۴- در صورت یکسان بودن یک میلیون ها، صد هزارها و ده هزارها، پس در آن صورت رقم یک هزارها را در نظر بگیرید.

۵- در صورت یکسان بودن یک میلیون ها، صد هزارها، ده هزارها و یک هزارها، پس در آن صورت رقم یک صد ها را در نظر بگیرید.

۶- در صورت یکسان بودن یک میلیون ها، صد هزارها، ده هزارها، یک هزارها، و صد ها، پس در آن صورت رقم ده ها را در نظر بگیرید.

۷- در صورت یکسان بودن یک میلیون ها، صد هزارها، ده هزارها، یک هزارها، صد ها و ده ها پس در آن صورت رقم یک ها را در نظر بگیرید.

در مثال ها زیر توجه کنید:

$$۱) ۹۸۴۹۹۹۶ > ۹۷۹۸۹۹۷ \quad ۲) ۹۵۷۲۸۹۰ < ۹۵۸۳۹۴۱ \quad ۳) ۳۲۳۸۳۶۲ < ۳۲۳۹۶۱۶$$

$$۴) ۱۱۴۵۸۳۳ > ۱۱۴۵۳۷۶ \quad ۵) ۱۱۴۳۵۶۹ > ۱۱۴۳۵۶۲ \quad ۵) ۹۹۱۴۳۵۹ > ۱۹۱۴۳۵۹$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

۱۳۷۶۸۵۱	۳۸۸۶۵۵۷	۲۶۳۲۳۴۰	۴۴۸۶۵۴۱
۳۹۳۴۳۶۹	۳۸۱۸۴۵۷	۷۵۲۳۴۲۳	۵۴۶۸۷۳۲
۱۳۳۸۴۳۱	۱۳۳۸۸۷۹	۲۶۶۶۸۷۴	۲۶۶۹۸۵۴
۳۶۷۸۹۳۹	۳۱۸۴۷۷۰	۵۴۳۵۸۷۵	۵۵۵۵۴۹۳

تمرین فصل پنجم

۳۸۷۹۸۲۱

۷۷۶۰۱۸۰

۶۶۸۹۶۹۶

۸۹۰۹۹۸۵

۶۵۷۶۵۰۸

۸۵۷۴۷۵۳

۴۸۷۰۹۷۶

۹۸۸۹۰۰۸

۳۰۴۰۰۹۸

۵۸۶۹۰۰۰

۱۸۸۷۱۲۳

۸۹۰۹۸۷۵

۱- اعدادی ذیل را بخوانید؟

۱- اعدادی ذیل را بنویسید؟

یک میلیون پنجاه هزار چهار صد نه

یک میلیون نه هزار هفت صد هفتاد

هشت میلیون دو صد هزار نود

هفت میلیون نه یک صد نه

پنج میلیون شش هزار هشت صد چهل پنج

یک میلیون نه

۳- کدام اعدادی ذیل در ستون اول بزرگ و مساوی و در ستون دوم کدام اعداد کوچک و مساوی هستند؟

ستون دوم			ستون اول		
۷۸۸۸۵۰۰		۷۹۸۰۵۸۶	۱۷۹۸۴۲۷		۰۰۲۹۸۹۴
۸۹۰۹۶۰۹		۵۴۸۷۵۳۲	۶۶۵۷۸۶۰		۵۶۴۲۹۵۱
۷۸۹۸۵۹۸		۶۵۲۲۳۸۰	۷۴۴۰۳۳۹		۷۵۴۵۰۴۳
۸۶۵۴۹۸۳		۵۷۶۴۳۸۳	۲۰۵۰۸۰۰		۲۰۵۳۸۰۹
۱۰۸۶۹۹۸		۸۱۹۷۹۲۰	۸۲۷۹۱۶۵		۱۹۴۵۰۴۳

۳- عملیهء تقسیم ذیل را حل نمایید؟

$$۱۸۸ \div ۱۲ =$$

$$۱۲۹ \div ۱۰ =$$

$$۱۹۷ \div ۱۱ =$$

$$۱۸۸۸ \div ۱۳ =$$

$$۱۸۲۹ \div ۱۰ =$$

$$۱۹۶۷ \div ۱۱ =$$

$$۱۸۸۸۸ \div ۱۲۳۷۱ =$$

$$۱۲۸۵۴۹ \div ۱۸۱۹ =$$

$$۱۸۶۴۹۸ \div ۱۵۱ =$$

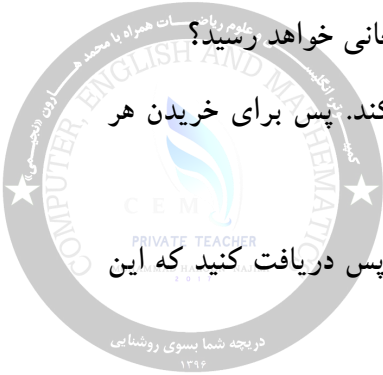
$$۱۸۸۷۸ \div ۱۲۳۲۱ =$$

$$۱۲۸۵۴۹ \div ۱۸۰۹ =$$

$$۱۸۶۴۲۷ \div ۱۵۰ =$$

۳- سوال های عباراتی ذیل را حل نمایید؟

- محمود و علی ۲۰۴۰ افغانی در ۶ ماه فایده میکنند. پس برای هر یک آنها چند افغانی خواهد رسانید؟
- شرکت نو تاسیس شده میخواهد ۱۲۰۰ لپتاپ به قیمت ۵۱۸۸۸۰۰ خریداری کند. پس برای خریدن هر لپتاپ چند دالر پرداخت خواهد کرد؟
- یک تجار در ۱۰ سال ۱۳۹۵۷۸۹۳۴ افغانی از تجارت موتر بدست می آورد. پس دریافت کنید که این تجار سالانه چند افغانی دریافت میکنند؟
- ۱۲۰۰ اعلان بازاریابی ۶۷۲۰۰ افغانی قیمت دارد. پس هر اعلان بازاریابی چند افغانی هزینه خواهد داشت؟
- احمد در سال ۴۵۰۰۰ افغانی کرایه رفت و آمد به خانه مصرف میکند. پس احمد ماهانه چند افغانی کرایه را مصرف خواهد کرد؟

ترکیب عملیه‌ها چهارگانه حساب

در بعضی اوقات حل بعضی مسائل نیاز به عملیه‌های گوناگون میشود که در اینجا بر آن مرور میکنیم. پیش از شروع این درس، شما باید توانایی کامل به عملیه‌های گذشته داشته باشید. برای حل این گونه مسایل، حل را از عملیه‌های بالای شروع میکنیم و به جمع ختم میکنیم یعنی به ترتیب (تقسیم، ضرب، منفی و جمع) حل میکنیم.

$$6 \div 2 \times 7 - 2 + 5 = 24$$

برای حل سوال زیر عملیه‌های ترکیبی، نکات ذیل را در نظر میگیریم:

(۱) حل را از تقسیم شروع میکنیم.

$$\begin{aligned} 6 \div 2 &= 3 \\ 3 \times 7 - 2 + 5 & \end{aligned}$$

(۲) بعداً از ضرب شروع میکنیم.

$$\begin{aligned} 3 \times 7 &= 21 \\ 21 - 2 + 5 & \end{aligned}$$

(۳) سپس از منفی شروع میکنیم. در این مرحله، اگر عملیه جمع صورت بیگیرد؛ در سوال کدام فرقی نمی‌آید.

$$\begin{aligned} 21 - 2 &= 19 \\ 19 + 5 &= 24 \end{aligned}$$

یا

$$\begin{aligned} -2 + 5 &= +3 \\ 21 + 3 &= 24 \end{aligned}$$

نوت (جمع یا تفریق): وقتی که علامت یکسان بودند، جمع میشود و همان علامه گرفته میشود و اگر یکسان نبود، تفریق میشود و علامه از عدد بزرگ گرفته میشود.

به همین ترتیب مثال‌های ذیل توجه کنید:

$$\begin{aligned} 1) \quad 8 \div 2 \times 3 + 5 &= 24 \\ 4 \times 3 + 5 & \\ 12 + 5 & \\ 17 & \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 2) \quad 16 \div 8 \times 3 - 7 &= 24 \\ 2 \times 3 - 7 & \\ 6 - 7 &= -1 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 3) \quad 48 \div 8 + 6 - 3 &= 24 \\ 6 + 6 - 3 & \\ 6 + 3 &= 9 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 4) \quad 63 \div 7 - 5 &= 24 \\ 9 - 5 & \\ 4 & \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 5) \quad 144 \div 24 \times 3 \times 7 &= 24 \\ 6 \times 3 \times 7 & \\ 6 \times 3 \times 7 &= 126 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 6) \quad 48 \div 3 \div 8 - 3 &= 24 \\ 16 \div 8 - 3 & \\ 2 - 3 &= -1 \end{aligned}$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است:

$$64 \div 2 \times 9 - 5 =$$

$$64 \div 4 \times 3 - 1 =$$

$$384 \div 24 \times 9 + 18 - 2 =$$

$$100 \div 25 \times 3 - 3 =$$

$$66 \div 3 \times 2 \times 4 =$$

$$34 \div 2 \times 4 + 3 \times 2 =$$

$$64 \times 2 \div 3 + 5 - 1 =$$

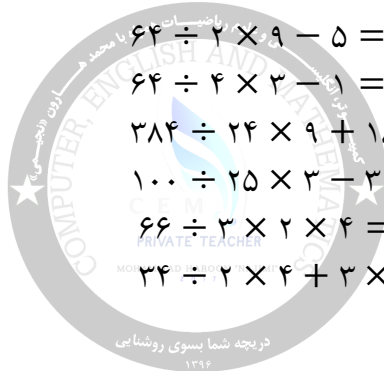
$$32 \div 4 - 3 \div 1 =$$

$$384 \div 48 \times 3 + 18 \div 2 =$$

$$55 \div 5 - 3 \times 4 =$$

$$132 \div 9 \times 4 - 16 + 32 =$$

$$34 \times 2 \div 4 + 500 \div 250 =$$

دریچه شما بسوی روشنایی

۱۳۹۲

آشنایی با مجهول ها و قیمت گذاری آن ها

مجهول یعنی چیزی نامعلوم را میگویند یا به عبارت دیگر مبهم را میگویند. به واضح ساختن یک مثال، میتوانیم مفهوم مجهول را درک کنیم. در این درس از درس های گذشته استفاده کرده تا بتوانیم این گونه مسائل را به طور آسان بی آموزیم. و بخاطر جلوگیری ضیاع وقت، میتوانیم به جای مجهول (X) را نوشته کنیم.

$$۱) ۲ + \text{مجهول} = ۴$$

$$۲) ۴ - \text{مجهول} = ۵$$

$$۳) ۴ \times \text{مجهول} = ۱۲$$

$$۴) ۸ \div \text{مجهول} = ۴$$

حل سوال اول:

$$\text{مجهول} = ۴ - ۲$$

$$\text{مجهول} = ۲$$

$$۲ + ۲ = ۴$$

حل سوال دوم:

$$\text{مجهول} = ۵ + ۴$$

$$\text{مجهول} = ۹$$

$$۹ - ۴ = ۵$$

حل سوال سوم:

$$۱۲ \div ۴ = ۳$$

$$\text{مجهول} = ۳$$

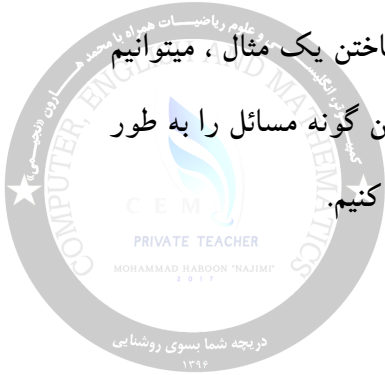
$$۳ \times ۴ = ۱۲$$

حل سوال چهارم:

$$۸ \div ۴ = ۲$$

$$\text{مجهول} = ۲$$

$$۸ \div ۲ = ۴$$

اگر در سوال برای تان قیمت برای مجهول ماند، شما همان قیمت ها را وضع میکنید. در مثال های زیر توجه کنید:

سوال: اگر قیمت (X) ۷ باشد پس جواب آن را دریافت کنید؟

$$X \div 7 \times X - 2 = 24$$

$$(7) \div 7 \times (7) - 2$$

$$1 \times (7) - 2$$

$$7 - 2 = 5$$

سوال: اگر قیمت (X) ۱۴ باشد پس جواب آن را دریافت کنید؟

$$X \div 7 \times X - 2$$

$$(14) \div 7 \times (14) - 2$$

$$2 \times (14) - 2$$

$$28 - 2 = 26$$

سوال: اگر قیمت (X) ۴۹ باشد پس جواب آن را دریافت کنید؟

$$X \div 7 \times X - 2 = 24$$

$$(49) \div 7 \times (49) - 2$$

$$7 \times (49) - 2$$

$$343 - 2 = 341$$

سوال های زیر مربوط شاگردان عزیز است، قیمت (X) ۲ میباشد:

$$64 \div X \times 9 - 5 =$$

$$64 \div 4 \times 3 - 1 =$$

$$384 \div X \times 9 + 18 - 2 =$$

$$100 \div X \times 2 - 3 =$$

$$66 \div 3 \times X \times 4 =$$

$$34 \div 2 \times 4 + 3 \times X =$$

$$64 \times X \div 3 + 5 - 1 =$$

$$32 \div X - 3 \div 1 =$$

$$384 \div X \times 3 + 18 \div X =$$

$$55 \div 5 - 3 \times X =$$

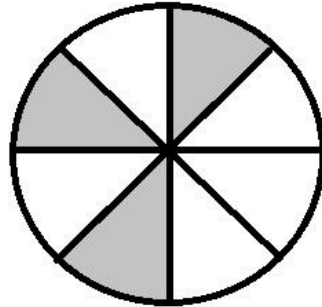
$$132 \div 9 \times X - X + 32 =$$

$$34 \times X \div 4 + 500 \div 250 =$$

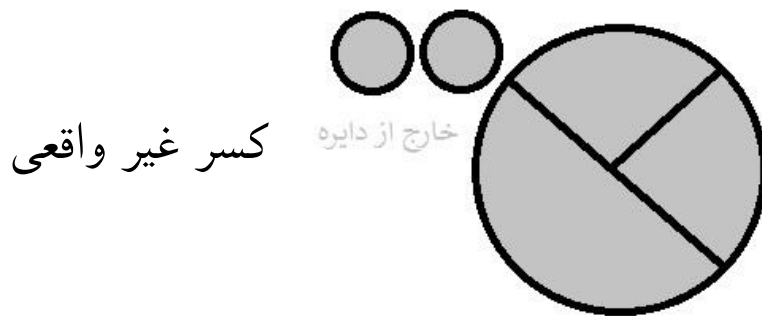
آشنایی با کسر

کسر به معنی شکسته بودن را میگوید. یک اعدادی که به شکل کامل نباشد.

$$\frac{\text{صورت } 3}{\text{مخرج } 8}$$

این علامه کسر معنی تقسیم شدن را میدهد. اعدادی کامل اعدادی است که کامل باشد بطور مثال ۲، ۵، ۲۰، ۱۰۰۰، ۲۴۰۰ و همین طور...

$$\frac{\text{صورت } 5}{\text{مخرج } 3}$$

وقتی اعداد در زیر عملیه تقسیم قرار داشت، در آن صورت نتیجه میگیریم؛ این یک کسر است. کسر به چند نوع تقسیم شده است که آنها را شما در صنوف بالاتر میخوانید. در این کتاب، همین قدر برای ما کافی است که با کسر آشنایی پیدا کردیم.

اشکال هندسی

خط مستقیم

خط منکسر

خط منحنی

خط متقاطع

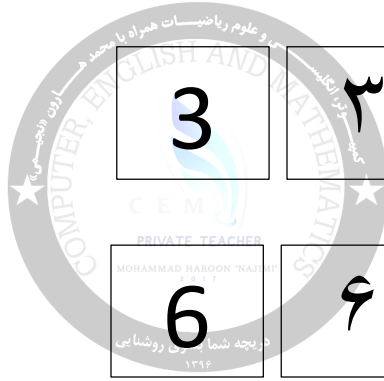
مستطیل

مربع

مثلث

نوشتاری اعداد حساب در انگلیسی

3	۳	2	۲	1	۱
6	۶	5	۵	4	۴
9	۹	8	۸	7	۷

بخش دوم: تمرینات کتاب

ارزیابی عمومی کتاب حساب ابتدائی برای صنوف ابتدائی

۱- اعدادی ذیل را بخوانید و بگویید کدام اعداد جفت و یا طاق است؟

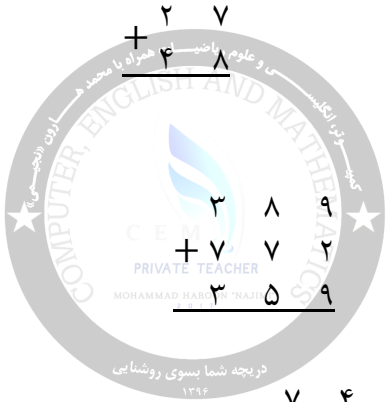
۲۳۴۸۷۳	۳۸۹۷۵۳	۰۹۲۰	۸۹۰۱۰	۷۸	۰۰۰۱۲
۷۸۴	۸۰۰۰۹۳۱۲	۷۴۹۴۷	۱۲۳۷۹۹	۴۹۴۷۵۲۳	۱۰۰۱۳
۷۸۴۸۹	۳۳۶۹۳۱۲	۷۲۲۲۷	۳۴۳۷۹۲	۴۳۳۳۲۳	۲۰۰۱۴
۷۸۴۰۰۰	۹۳۱۰۱۰۲	۰۰۰۴۷	۵۶۳۷۹۳	۱۱۱۱۱۲۳	۸۰۷۰۱۵
۷۸۴۳۴۲	۴۹۴۸۲۲۳	۱۱۱۱۴۷	۷۸۳۷۹۱	۴۹۲۲۲۲۲	۲۱۰۱۶
۷۸۴۱۶۷	۸۹۳۹۳۱	۴۹۴۷۵۲۳	۹۱۳۷۹۳	۶۵۱۷۵۲۳	۴۹۰۹۰۷۰۳
۷۸۴۰۹۷۳	۸۹۱۰۹۳۱	۷۶۶۶۶	۱۱۳۷۹۴	۴۹۴۶۲۳۳	۱۲۰۱۸
۲۹۴۷۵۰۰	۱۹۳۶۹۳۲	۷۱۰۴۷	۲۳۱۷۵۲۳	۴۰۹۱۵۲۰	۸۴۵۰۱۲

۲- عملیهء جمع ذیل را حل نمایید؟

$$\begin{array}{r} 9 \ 4 \\ + 4 \ 1 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 3 \ 2 \\ + 9 \ 8 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 9 \ 0 \\ + 2 \ 0 \\ \hline 4 \ 7 \end{array} \quad \begin{array}{r} 9 \ 7 \\ + 2 \ 2 \\ \hline 8 \ 9 \end{array} \quad \begin{array}{r} 1 \ 8 \\ + 7 \ 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \ 0 \ 9 \\ + 7 \ 7 \ 2 \\ \hline 3 \ 5 \ 1 \end{array} \quad \begin{array}{r} 4 \ 6 \ 1 \\ + 2 \ 5 \ 7 \\ \hline 9 \ 3 \ 8 \end{array} \quad \begin{array}{r} 8 \ 4 \ 8 \\ + 8 \ 1 \ 3 \\ \hline 5 \ 7 \ 3 \end{array} \quad \begin{array}{r} 8 \ 8 \ 9 \\ + 9 \ 0 \ 6 \\ \hline 4 \ 8 \ 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \ 4 \ 2 \ 3 \ 3 \\ + 8 \ 6 \ 7 \ 3 \ 6 \\ \hline 9 \ 3 \ 8 \ 8 \ 1 \end{array} \quad \begin{array}{r} 7 \ 4 \ 4 \ 4 \ 7 \ 6 \\ + 0 \ 6 \ 7 \ 8 \ 3 \ 4 \\ \hline 5 \ 8 \ 8 \ 6 \ 3 \ 2 \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \ 8 \ 0 \ 1 \ 5 \\ + 2 \ 3 \ 0 \ 1 \ 6 \\ \hline 4 \ 2 \ 0 \ 2 \ 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 27 \\ + 48 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 78 \\ + 90 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 90 \\ + 55 \\ \hline 47 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 97 \\ + 02 \\ \hline 89 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 68 \\ + 25 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 289 \\ + 772 \\ \hline 359 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 168 \\ + 557 \\ \hline 978 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 948 \\ + 833 \\ \hline 575 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 879 \\ + 056 \\ \hline 484 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 74433 \\ + 86666 \\ \hline 93689 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 85668015 \\ + 66713816 \\ \hline 94442327 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 94 \\ + 49 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 38 \\ + 38 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 90 \\ + 75 \\ \hline 47 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 97 \\ + 32 \\ \hline 99 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 68 \\ + 95 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 689 \\ + 742 \\ \hline 359 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 468 \\ + 157 \\ \hline 978 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 748 \\ + 833 \\ \hline 575 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 879 \\ + 916 \\ \hline 484 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 94433 \\ + 86726 \\ \hline 03889 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 85668015 \\ + 66872816 \\ \hline 34441029 \end{array}$$

۳- عملیهء تفریق ذیل را حل نمایید؟

$$\begin{array}{r} 94 \\ - 42 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 68 \\ - 26 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 75 \\ - 46 \\ \hline \end{array}$$

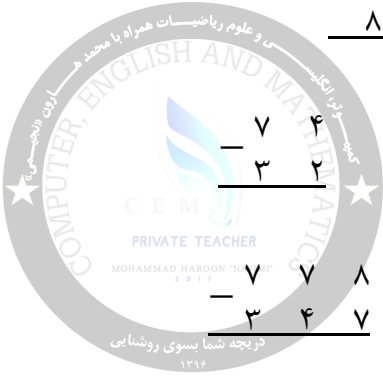
$$\begin{array}{r} 99 \\ - 78 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 798 \\ - 347 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 909 \\ - 799 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 850 \\ - 672 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 980 \\ - 597 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 783420 \\ - 826794 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 777398 \\ - 596847 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 74 \\ - 22 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 98 \\ - 28 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 79 \\ - 46 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 91 \\ - 79 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 778 \\ - 347 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 509 \\ - 799 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 950 \\ - 672 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 282 \\ - 597 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 983820 \\ - 822794 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 979099 \\ - 596847 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 94 \\ - 45 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 68 \\ - 23 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 79 \\ - 46 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 99 \\ - 28 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 799 \\ - 347 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 999 \\ - 799 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 990 \\ - 672 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 989 \\ - 597 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 999000 \\ - 826094 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 667398 \\ - 599838 \\ \hline \end{array}$$

۴- عملیہء ضرب ذیل را حل نمایید؟

$$\begin{array}{r} \times 5442 \\ 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7889 \\ 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 94545 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7632 \\ 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 77.91 \\ 77 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 9.98.0 \\ 98 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 5949.0 \\ 98 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 763.0 \\ 59 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 12868 \\ 582 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 9.9.6.0 \\ 798 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 5729.0 \\ 458 \\ \hline \end{array}$$

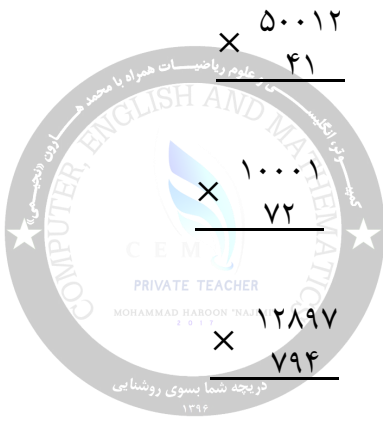
$$\begin{array}{r} \times 785629 \\ 97.0 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 1233.0.7 \\ 2.4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 919.0.6 \\ 2.0.6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 57.0.495 \\ 9358 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 9.72759 \\ 983 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 50012 \\ 41 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7808 \\ 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 50005 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 2022 \\ 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 10001 \\ 72 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 98129 \\ 00 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 59495 \\ 73 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 76609 \\ 81 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 12897 \\ 794 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 919769 \\ 198 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 56212 \\ 958 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7883109 \\ 9114 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 1232897 \\ 7611 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 9000986 \\ 2006 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 5762195 \\ 9358 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 90876659 \\ 983 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 82162 \\ 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 788008 \\ 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 5124545 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 76202 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 1752191 \\ 77 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 9898019 \\ 98 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 5019495 \\ 98 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 7016609 \\ 54 \\ \hline \end{array}$$

۵- عملیہء تقسیم ذیل را حل نمایید؟

$$1898 \div 12 =$$

$$1229 \div 10 =$$

$$1957 \div 11 =$$

$$1706 \div 12 =$$

$$18388 \div 13 =$$

$$18229 \div 10 =$$

$$19067 \div 11 =$$

$$17266 \div 12 =$$

$$18008 \div 121 = \quad 121149 \div 19 = \quad 181198 \div 151 =$$

$$18123 \div 11 = \quad 1285419 \div 180 = \quad 186423 \div 110 =$$

$$18128 \div 12 =$$

$$12439 \div 10 =$$

$$19927 \div 11 =$$

$$17906 \div 12 =$$

$$1880 \div 13 =$$

$$182 \div 10 =$$

$$1960 \div 11 =$$

$$17266 \div 9 =$$

$$10808 \div 12121 = \quad 120009 \div 18 = \quad 186098 \div 158 =$$

$$18243 \div 123 = \quad 128123 \div 109 = \quad 111127 \div 250 =$$

$$1898 \div 12 =$$

$$11429 \div 10 =$$

$$19997 \div 11 =$$

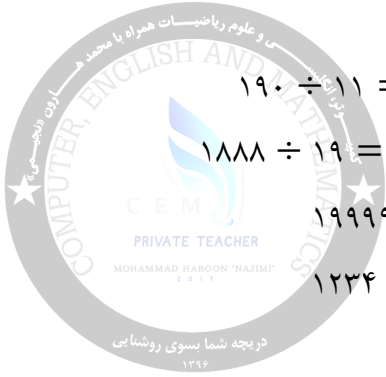
$$17136 \div 19 =$$

$$1787 \div 13 =$$

$$18012 \div 10 =$$

$$1345 \div 12 =$$

$$18961 \div 12 =$$

$$\begin{aligned}
 1234 \div 123 &= & 128000 \div 119 &= & 178245 \div 151 &= \\
 1824 \div 1 &= & 190 \div 0 &= & 186427 \div 112 &= \\
 190 \div 11 &= & 1290 \div 11 &= & 197 \div 17 &= & 176 \div 19 &= \\
 1888 \div 19 &= & 1829 \div 20 &= & 1967 \div 13 &= & 1766 \div 111 &= \\
 19999 \div 123 &= & 12811 \div 18 &= & 1860498 \div 1510 &= \\
 1234 \div 1234 &= & 12389 \div 1002 &= & 1937817 \div 150 &=
 \end{aligned}$$

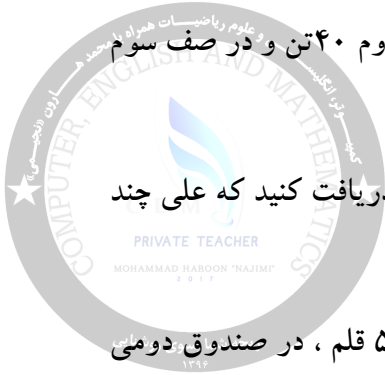
6- عملیہء ترکیبی ذیل را حل نمایید؟

$64 \div 8 \times 9 - 5 =$	$64 \times 9 \div 3 + 5 - 1 =$
$64 \div 4 \times 3 - 1 =$	$32 \div 8 - 3 \div 1 =$
$384 \div 4 \times 9 + 18 - 2 =$	$384 \div 4 \times 3 + 18 \div 3 =$
$100 \div 50 \times 3 - 3 =$	$55 \div 5 - 3 \times 9 =$
$66 \div 3 \times 0 \times 4 =$	$132 \div 9 \times 10 - 10 + 32 =$
$34 \div 2 \times 4 + 3 \times 4 =$	$34 \times 2 \div 4 + 500 \div 250 =$
$128 \div 8 \times 9 - 5 =$	$32 \times 9 \div 3 \times 5 - 2 =$
$320 \div 4 \times 3 - 1 =$	$80 \div 8 - 3 \times 9 =$
$192 \div 4 \times 9 + 18 - 2 =$	$34 \div 2 \times 3 + 18 \div 3 =$
$700 \div 50 \times 3 - 3 =$	$55 \div 5 - 3 \times 9 =$
$66 \div 3 \times 20 \div 4 =$	$270 \div 9 \times 10 \times 10 \div 32 =$
$34 \div 9 \times 4 + 3 \times 4 =$	$31 \times 2 \div 4 + 500 \div 250 =$
$64 \div 4 \times 9 - 9 =$	$81 \times 9 \div 3 \times 5 - 2 =$
$100 \div 4 \times 3 \times 7 =$	$160 \times 8 - 3 \div 1 =$
$34 \div 4 \times 9 + 18 \times 3 =$	$84 \div 4 \times 3 \times 18 \div 3 =$
$250 \div 25 \times 3 \times 10 =$	$110 \div 5 - 27 \times 9 =$
$62 \div 3 \times 2 \times 4 =$	$144 \div 9 \times 10 \div 10 \times 32 =$
$400 \div 2 \times 12 \div 3 \times 4 =$	$102 \times 2 \div 4 + 500 - 250 =$

7- اگر قیمت (x) ۳ باشد، پس عملیہء ترکیبی ذیل را حل نمایید؟

$66 \div x \times 9 - 5 =$	$6 \times x \div 3 + 5 - 1 =$
$64 \div 4 \times 3 - 1 =$	$3 \div x - 3 \div 1 =$
$34 \div x \times 9 + 18 - 2 =$	$381 \div x \times 3 + 18 \div x =$
$150 \div x \times 3 - 3 =$	$55 \div 5 - 3 \times x =$
$62 \div 3 \times x \times 4 =$	$162 \div 9 \times x - x + 32 =$
$70 \div 2 \times 4 + 3 \times x =$	$34 \times x \div 4 + 500 \div 250 =$

۸- سوالات عبارتی چهار عملیه، اساسی حساب ذیل را حل نمایید؟

۱- در یک مسجد سه صف از نمازگزاران است. در صف اول ۴۰ تن، در صف دوم ۴۰ تن و در صف سوم

۱۲ تن است. پس در هر سه صف چند نمازگزاران است؟

۲- علی ۵۰ افغانی دارد، پدرش ۹۰ افغانی عیدی برای فرزند خود میدهد. پس دریافت کنید که علی چند افغانی دارد؟

۳- یک شرکت به یک مکتب متوسطه کمک کرده است، در صندوق اولی ۵۶۰ قلم، در صندوق دومی ۲۸۵ و در صندوق سومی ۱۶۵ قلم موجود است. پس در سه صندوق چند قلم موجود است؟

۴- یک مرد میخواهد برای سه نفر بی بضاعت زکات بدهد. برای نفر اولی ۳۵۰ افغانی، برای دومی ۱۸۵ و برای سومی ۲۳۵ افغانی زکات میدهد. پس دریافت کنید که این مرد چند افغانی زکات داده است؟

۵- یک مأمور برای خانه خود مواد غذایی بطور ماهانه خرید میکند بطور ذیل:

○ ۴۲۵ افغانی برای آرد

○ ۵۶۰ افغانی برای سبزیجات و گوشت

○ ۱۳۵ افغانی برای روغن

○ ۱۴۵ برای چوب

○ ۶۸۰ مصارف اضافی

پس این مأمور چند افغانی برای خرید مصرف میکند؟

۶- در یک شرکت بطور سلسله مراتب معاش کارمندان توزیع میکند. رئیس ۹۰۰۰ افغانی معاش، معاون رئیس ۸۷۶۵ معاش، برای عسکر ۷۶۵۰ و برای صفاکار ۳۴۰ افغانی است. پس مجموع معاش کارمندان در این شرکت چند است؟

۷- یک پدر برای خرید لوزام مکتب به سوی شار میرود. ۵۰۰ افغانی برا قرطایسه، ۱۰۰۰ افغانی برای یونیفورم مکتب و ۷۰۰ افغانی بوت میخرد. پس پدر برای فرزند خود چند مصرف کرده است؟

۸- در ولایت وردگ ۸۹۶۴۲۰، ولایت غزنی ۷۴۵۶۲ و در ولایت پروان ۶۳۲۱۰ نفوس وجود دارند پس مجموع نفس هر سه ولایت را دریافت کنید؟

۹- یک شخص میخواهد از کابل به سوی فاریاب سفر کند. کرایه کابل تا پروان ۲۰۰ افغانی است، پروان تا سمنگان ۷۰۰ افغانی، سمنگان تا جوزجان ۶۴۰ افغانی، جوزجان تا فاریاب ۶۵۹ افغانی است. پس کرایه کابل تا فاریاب چند افغانی است؟

۱۰- در یک عروسی ۱۰۰۰۰ افغانی برای قالین و ظروف، ۵۰۰۰ افغانی برای غذا، ۲۰۰۰ افغانی برای آشپز و ۱۵۰۰۰ هزار افغانی برای موتر مصرف میشود. پس مصارف مجموعی این عروسی را دریافت کنید؟

۱۱- یک نجار از ۵ جوره دروازه ۵۰۰۰ افغانی بدست می آورد، از سه عدد الماری ۶۰۰۰ افغانی بدست می آورد، از ۱۰ عدد کلکین ۸۰۰۰ افغانی بدست می آورد و از جور کردن ۱۲ چوکی ۶۵۵۰ افغانی بدست می آورد. پس مجموعه پول دست آمده نجار چند افغانی میباشد؟

۱۲- اگر یک شاگرد ۵ صفحه کارخانگی تاریخ را انجام بدهد، ۳ صفحه کارخانگی پشتو را انجام بدهد و هفت صفحه کارخانگی دری را نیز انجام بدهد. پس مجموعه کارخانگی شاگرد چند صفحه است؟

۱۳- اگر در یک خانه آب بازک ۵۰۰ وات برق مصرف کند، آب گرمی ۳۵۰ وات مصرف کند، بخاری ۱۷۰ وات مصرف کند و غیره وسایل خانه ۲۸۰ وات مصرف کند. پس مجموعه برق مصرف شده این خانه چند است؟

۱۴- سورة بقره دارای ۲۸۶ آیت، سورة النساء دارای ۱۷۶ آیت، سورة الکهف دارای ۱۱۰ آیت، سورة القصص دارای ۸۸ آیت. پس مجموع آیت این سوره چند است؟

۱۵- در یک کشور ۴ مکتب معتبر وجود دارند. مکتب اولی ۵۰۰۰ شاگرد، مکتب دومی ۶۴۳۴۰ شاگرد، مکتب سومی ۶۷۸۵۰ شاگرد و مکتب چهارمی ۶۷۸۰۲ شاگرد دارند. پس مجموع شاگردان مکاتب این کشور را دریافت کنید؟

۱۶- یک مکتبی که دارای سه سطح ابتدایی، متوسطه و لیسه میباشد. شاگردان ابتداییه ۶۷۰۰، شاگردان متوسطه ۴۵۳۰ و شاگردان لیسه ۳۴۰۰ شاگردان دارند. پس مجموع ابتداییه و لیسه را دریافت کنید؟

۱۷- پنج ولایات افغانستان دارای مکاتب افغان ترک میباشدند. و شاگردان هر ولایت به تعدادی زیر مصروف درس خواندن در مکاتب شان است:

- بادغیس: ۷۸۰۰۰ شاگردان مصروف
- بلخ: ۷۳۴۰۰ شاگرد
- کابل: ۴۳۰۰۰ شاگرد
- غزنی: ۲۳۴۴۰ شاگرد
- فراه: ۷۸۳۴۰ شاگرد

پس مجموع شاگردان ولایت بلخ، فراه و بادغیس را دریافت کنید؟

۱۸- احمد میخواهد یک چهار اطاقه منزل را بسازد. برای اطاق اولی، ۷۳۰۰۰ خشت، اطاق دومی ۲۳۰۰۰، اطاق سومی ۴۰۰۰۰ و اطاق چهارمی ۲۳۰۰۰ خشت نیاز است. پس مجموع اطاق اولی، دومی و چهارمی را دریافت کنید؟

۱۹- زاهد در دوره لیسه درجه اول از آن خود کسب کرده است. در پنج مضمون ۴۶۰ نمره و هفت مضمون دیگر ۶۰۰ نمره دراند. پس مجموع نمرات زاهد را دریافت کنید؟

۲۰- یک رقابت مطالعه خوانی ۵ کتاب برگزار میشود. کتاب اولی دارای ۵۰۰ صفحه، کتاب دومی ۶۰۰ افغانی، کتاب سومی ۱۰۰۰ صفحه، کتاب چهارمی ۴۰۰ صفحه و کتاب پنجمی دارای ۷۵۰ صفحه است. علی و محمود میخواهد کتاب اولی و چهارمی را بخواند. پس علی و محمود چند صفحه باید بخواند؟

۲۱- مجموع سه صف نمازگذاران مسجد دارای ۷۰ تن است. در صف اول ۳۰ تن، در صف دوم ۳۰ تن است. پس تعداد نمازگذاران صف سومی را دریافت کنید؟

۲۲- علی ۵۰ جلد کتابچه برای دوکان خود آورد. در هر جلد ۲۴ دانه کتابچه وجود دارد. علی میتواند ۲۵ جلد آن را بفروشد. پس مجموع کتابچه باقیمانده در دوکان را دریافت کنید؟

۲۳- یک مؤسسه خیریه به شاگردان بی بضاعت کمک میکند تا درس های آمادگی کانکور در یکی از مراکز آموزشی به پیش ببرد. در دوزاده صنف ۵ شاگرد لایق را انتخاب میکند و میخواهد ۱۰۰۰۰۰۰ افغانی بالای ایشان مصرف میکند. اگر ۲ شاگرد نخواهد که دروس آمادگی کانکور را به پیش ببرد، پس فیس شاگردان باقیمانده را دریافت کنید که میخواهد درس های آمادگی کانکور را به پیش ببرد؟

۲۴- یک مرد میخواهد برای سه نفر بی بضاعت ۷۷۰ افغانی زکات بدهد. برای دو نفر اولی ۴۰۰ افغانی

میرسد، پس دریافت کنید که حق فرد دومی و سومی چند خواهد بود؟

۲۵- معاش یک مأمور ۹۰۰۰ افغانی است. میخواهد برای خانه خود مواد غذایی ماهانه خرید میکند بطور

ذیل:

○ ۱۱۲۵ افغانی برای آرد

○ ۱۰۰۰ افغانی برای سبزیجات و گوشت

○ ۵۰۰۰ افغانی برای کرایه خانه

○ ۲۰۰۰ برای چوب برای سوخت زمستان

○ ۶۸۰ مصارف اضافی

پس این مأمور به چند افغانی نیاز دارند که مصارف خانه خود را پوره کند؟

۲۶- بودجه سالانه یک شرکت ۵۰۰۰۰۰ افغانی است. معاش مجموع شانزده کارمند ۸۰۰۰۰ افغانی است

و مصارف برای منابع فیزیکی ۳۰۰۰۰۰ افغانی است. پس از بوجه سالانه این شرکت چند افغانی باقی

میمانند؟

۲۷- رحیم الله همراه به ۵۰۰۰ افغانی خود به طرف شار میروند. به قیمت ۲۲۰۰۰ افغانی اجناس خریداری

میکند، پس همراهی رحیم الله چند افغانی باقی مانده است؟

۲۸- پنج ولایت افغانستان به تعداد ۱۰۳۴۱۹۲ نفوس میباشند. اگر مجموع نفوس سه ولایت ۲۹۷۶۱۵ تن

باشد، بس نفوس ولایات باقیمانده را دریافت کنید؟

۲۹- یک تجار ۱۰۰۰ کارتن تخم به ولایت همسایه صادر میکند. در هر کارتن ۱۰۰ تخم میباشد، اگر

تجار در دفعه اولی ۵۰۰ کارتن تخم صادر کند. پس در دفعه دومی به تعداد چند تخم صادر خواهد کرد؟

۳۰- در یک عروسی ۱۰۰۰۰۰ افغانی اختصاص شده است. اگر مجموع مصارف این عروسی ۷۰۰۰۰

افغانی باشد. پس در این چند افغانی باقیمانده است؟

۳۱- اگر یک نجار ۲۵۵۵۰ افغانی کار میکند. اگر این نجار ۱۲۳۰۰ قرض خود را اداء کند، پس چند

افغانی همایش باقیمانده است؟

۳۲- اگر یک معلم برای شاگرد خود ۲۵ صفحه کارخانگی داده است، ۳ صفحه کارخانگی را انجام داده است. پس تعدادی باقیمانده کارخانگی را دریافت کنید؟

۳۳- برای یک خانه ۱۳۰۰ وات برق اختصاص شده است و قیمت هر وات ۴ افغانی میباشد. اگر مالک خانه ۵۰۰ وات را مصرف کند. پس مالک این خانه چند افغانی باید پرداخت کند و معلوم کنید چند وات برق را مصرف نه کرده است؟

۳۴- مجموع چهار سوره قرآن کریم ۶۶۰ آیت است و مجموع تمام سوره های قرآن آیت های قرآن ۶۶۶۶ باشد. پس آیت های باقیمانده قرآن را دریافت کنید؟

۳۵- مجموع شاگردان چهار مکتب ۲۴۹۹۵ است. اگر مکتب اولی ۵۰۰۰ شاگرد و مکتب دومی ۶۴۳۰ شاگرد دارند. پس مجموع شاگردان دو مکتب دیگر را دریافت کنید؟

۳۶- مجموع شاگردان ابتداییه، متوسطه و لیسه یک مکتب ۱۴۶۳۰ میباشد. مجموع شاگردان ابتداییه و متوسطه ۱۱۲۳۰ است. پس مجموع شاگردان لیسه را دریافت کنید؟

۳۷- اگر مجموع شاگردان مکاتب پنج ولایات افغانستان ۹۹۹۸۰ باشد. و شاگردان دو ولایت به تعدادی زیر مصروف درس خواندن در مکاتب شان است:

- بادغیس: ۷۸۰۰۰ شاگردان مصروف

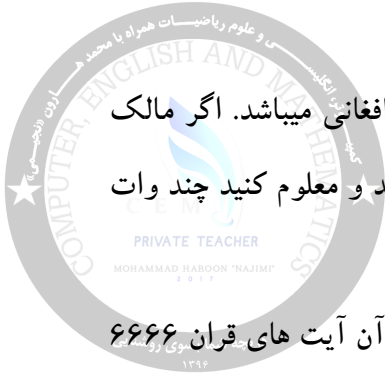
- بلخ: ۷۴۰۰ شاگردان

پس مجموع شاگردان ولایت باقیمانده را دریافت کنید؟

۳۸- احمد میخواهد سه منزل خانه را بسازد و برای هر منزل ۴۲۰۰۰ خشت نیاز است. احمد برای دو منزل خشت آورده است. پس برای منزل سوم چند خشت نیاز است که باید آورده شود؟

۳۹- زاهد و عابد درجه اول و دوم از آن خود کسب کرده است. زاهد ۱۲۰۰ نمره و عابد ۱۲۸۵ نمره گرفته است. پس فرق نمرات زاهد و عابد را دریافت کنید؟

۴۰- یک رقابت مطالعه خوانی ۵ کتاب، برگزار میشود. مجموع چهار کتاب اولی ۲۵۰۰ صفحه است. پس صفحات کتاب پنجمی چند خواهد بود؟

۴۱- در لیسه عالی عبدالهادی داوی برای صنوف دوازده برای ۶ صنف چوکی می آورد. اگر به هر صنف

۲۵ چوکی بیاورد، پس در مجموع چند چوکی به این لیسه آورده میشود؟

۴۲- یک تجار ۱۲ کارتن سیب به دوکان خود می آورد که در هر کارتن ۳۰ سیب موجود است. پس مجموع

سیب ها را دریافت کنید؟

۴۳- یک دهقان میخواهد ۲۴ قطار نهال سیب را بیچیند که در هر قطار ۱۲۶ نهال سیب را میچیند. پس

مجموع نهال های سیب را دریافت کنید؟

۴۴- یک مأمور تقاعد شده سالانه ۱۰۸۰۰۰ افغانی از طرف دولت اخذ میکند. پس حقوق پنج سال آینده

مأمور تقاعد شده را دریافت کنید؟

۴۵- احمد در سال ۱۳۹۹ فوت کرده است که از او ۶ فرزند مانده است. میراث احمد بالای هر فرزند خود

۳۶۰۰۰ افغانی رسیده است. پس مجموع دارایی های احمد را دریافت کنید؟

۴۶- یک پدر میخواهد ۵ کارتن کتابچه برای فرزندان خود آورد که در هر کارتن ۲۰ کتابچه است. قیمت

هر کارتن کتابچه ۲۰۰ افغانی است. پس قیمت یک کتابچه چند خواهد بود؟

۴۷- اگر تلویزون معارف ۴ برنامه آموزشی در روز داشته باشد. پس در یک ماه چند برنامه آموزشی برای

شاگردان عزیز فراهم کرده میتوانند؟

۴۸- هر سال به تعداد ۳۴۹۰۵۰ شاگرد از مکاتب افغانستان فارغ میگردد. پس در پنج سال آینده چند فارغ

خواهد شد؟

۴۹- فیس علی هر سمستر ۷۸۹۳۰ افغانی است. پس علی با چند افغانی خواهد توانست دوره لیسانس را به

تمام برساند؟ (دوره لیسانس هشت سمستر)

۵۰- مسافرین به طرف کشور عربستان سعودی بخاطر آدای مراسم حج میرود که در ۸ طیاره تنظیم

میگردد. اگر در هر طیاره ۲۵۰ نفر برود، پس دریافت کنید که در هشت طیاره چند مسافر خواهد توانست به

این کشور برود؟

۵۱- یک ساعت ۶۰ دقیقه است. پس چهار شبانه روز چند دقیقه خواهد بود؟ (شبانه روز: ۲۴ ساعت)

۵۲- کارگران برای یک ساعت کار خود ۱۰۰ افغانی مزد خود را اخذ میکنند، پس برای هشت ساعت چند افغانی مزد خود را اخذ خواهد کرد؟

۵۳- اگر یک فیلم آموزشی دو ساعت باشد. پس دریافت کنید که این فیلم چند ثانیه خواهد بود؟

۵۴- در یک مکتب ۲۰ شاگرد که درجه اول از آن خود اخذ کرده است. هئیت رهبری این مکتب میخواهد که این نخبه ها را تشویق کند که به همین مناسبت ۵ قلم، ۱۰ کتابچه و سه پنسل به هر یک آنها توزیع میکند. پس مجموع توزیع پنسل را دریافت کرده است؟

۵۵- علی ۳۸ صفحه کتاب را در دو ساعت میخواند. پس در ۱۰ ساعت چند صفحه کتاب را مطالعه کرده میتواند؟

۵۶- علی و محمود میخواهد ۲۰۰۰۰ افغانی بخاطر سهم شرکت سالانه پرداخت میکنند. پس در دو سال آینده هر یک آنها چند پرداخت خواهد کرد؟

۵۷- کریم در مکتب سه ساعت مصروف درس خواندن است. پس کریم در یک سال چند دقیقه در مکتب مصروف درس خواندن خواهد بود؟

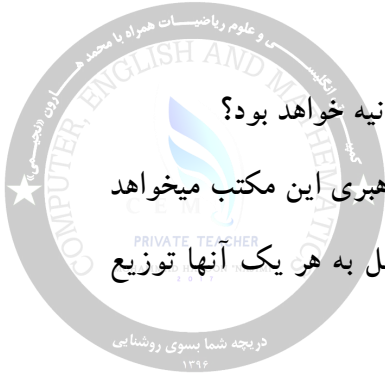
۵۸- یک تجار ماهانه ۱۳۹۵۷۸ افغانی از تجارت موبایل بدست می آورد. پس دریافت کنید که این تجار در شش ماه چند افغانی دریافت میکنند؟

۵۹- امتحان کانکور ۵ بخش سوالات دارد که در هر بخش ۳۲ سوال شامل است. پس مجموع سوالات امتحان کانکور را بدست بیاورید؟

۶۰- احمد روزانه ۵۰۰ افغانی کار میکند. اگر به مینوال تا ۱۰ سال آینده کار کند، پس احمد در ۱۰ سال چند افغانی دریافت خواهد کرد؟

۶۱- یک رقابت مطالعه خوانی ۵ کتاب، برگزار میشود. مجموع صفحات پنج کتاب ۳۰۰۰ صفحه است. پس مجموع صفحات هر کتاب چند خواهد بود؟

۶۲- در لیسه عالی عبدالهادی داوی برای صنوف دوازده؛ ۷ چوکی می آورد که مجموع چوکی ها به ۳۰۰ میرسد. پس به هر صنف چند چوکی میرسد؟

۶۳- اگر به یک محفل ۱۲ کارتن سیب آورده شود که در مجموع ۳۶۰ سیب موجود باشد. پس در هر کارتن چند خواهد بود؟

۶۴- یک دهقان میخواهد ۳۰۲۴ نهال سیب را در ۲۴ قطار بیچیند، پس به هر قطار چند نهال سیب میرسد؟

۶۵- اگر حقوق ده سال مأمور تقاعد شده ۵۴۰۰۰۰ افغانی باشد که در هر سال ۵۴۰۰۰۰ افغانی از طرف دولت اخذ میکند. پس حقوق پنج سال مأمور تقاعد شده را دریافت کنید؟

۶۶- احمد که از او شش فرزند مانده است که تمام دارایی های احمد به ۱۸۰۰۰ هزار دالر میرسد، و حالا برداران با هم میخواهد این پول را به هم مساویانه تقسیم کند. پس به هر برادر چند افغانی میرسد؟ (در سوال: دالر مساوی به ۵۰ افغانی است).

۶۷- یک پدر میخواهد ۱۰۰ کتابچه در ۵ کارتن برای فرزندان خود آورد پس در هر کارتن چند کتابچه موجود خواهد بود؟

۶۸- اگر تلویزون معارف در یک ماه ۱۲۰ برنامه آموزشی داشته باشد. پس در پنج روز چند برنامه آموزشی برای شاگردان عزیز خواهد داشت؟

۶۹- در پنج سال به تعداد ۱۷۴۵۲۵۰ شاگرد از مکاتب افغانستان فارغ میگردد. پس در هر سال چند فارغ میگردد؟

۷۰- فیس ۸ سمستر علی ۶۳۱۴۴۰ افغانی است. پس علی در هر سمستر چند افغانی پرداخت میکند تا بتواند دوره لیسانس را به اتمام برساند؟

۷۱- مسافرین به طرف کشور عربستان سعودی بخاطر آدای مراسم حج میرود. در ۸ طیاره ۵۶۰ مسافر به سوی این کشور میرود. پس در هر طیاره چند مسافر میتواند، به سوی این کشور برود؟

۷۲- سه ساعت ۳۶۰ ثانیه است. پس سه ساعت چند دقیقه میشود؟ (۱ ساعت: ۶۰ دقیقه میشود)

۷۳- کارگران برای ۸ ساعت کار خود ۸۰۰ افغانی مزد خود را اخذ میکند، پس در هر ساعت چند افغانی مزد خود را اخذ میکند؟

۷۴- یک کاروان مسافرین میخواهد به سوی مزار شریف در بدل ۳۰۰۰۰ هزار افغانی برود که در کاروان مسافرین به ۵۰ نفر میرسد. پس در این کاروان مسافرین، هر نفر باید چند افغانی پرداخت کند؟

۷۵- در یک مکتب ۲۰ شاگرد که درجه اول از آن خود اخذ کرده است. هیئت رهبری این مکتب میخواهد

که این نخبه ها را تشویق کند که به همین مناسبت ۱۰۰ قلم، ۲۰۰ کتابچه و ۶۰ پنسل بخاطر توزیع بین آنها اختصاص داده است. پس برای هر نفر چند پنسل میرسد؟

۷۶- علی ۳۸ صفحه کتاب را در دو ساعت میخواند. پس در یک ساعت چند صفحه کتاب را مطالعه کرده میتواند؟

۷۷- علی و محمود میخواهد ۴۰۰۰۰ افغانی بخاطر سهم شرکت سالانه خود پرداخت میکنند. پس در یک سال چند افغانی پرداخت خواهد کرد؟

۷۸- کریم در یک سال ۶۴۸۰۰ دقیقه در مکتب مصروف درس خواندن است که ساعت درسی آن به سه ساعت میرسد. پس کریم در یک سال چند ساعت در مکتب مصروف درس خواندن خواهد بود؟ (یک سال: ۳۶۰ روز)

۷۹- یک تجار در ۲ ماه ۱۳۹۵۷۸ افغانی از تجارت موبایل بدست می آورد. پس دریافت کنید که این تجار در ۱ ماه چند افغانی دریافت کرده است؟

۸۰- امتحان کانکور شامل ۱۶۰ سوال است که در ۵ بخش ترتیب شده است. اگر همین سوالات به ۵ بخش بطور مساویانه ترتیب شده باشد، پس برای هر بخش چند سوال میرسد؟

۸۱- احمد در ۱۰ سال ۱۸۰۰۰۰ افغانی از کار روزانه خود بدست می آورد. اگر احمد بخواهد که مزد روزانه خود بطور مساویانه حساب کند، پس احمد روزانه چند افغانی کار کرده؟

و من الله التوفيق

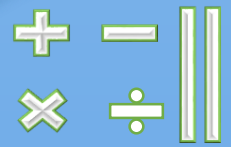
منابع

۱- خاموش، محمد عظیم، صمیمی، محمد کبیر، ۱۳۷۸، ریاضیات برای همه، پشاور-پاکستان، مرکز نشراتی حلیمی

۲- کتاب های وزارت معارف افغانستان

حساب ابتدایی برای صنوف ابتدایی

کمپیوتر، انگلیسی و علوم ریاضیات همراه با محمد هارون «نجیمی»

برای نو آموزان و
سواد آموزی
کتاب طلایی
است.

بایوگرافی مختصر درباره مؤلف:

- محمد هارون «نجیمی» فرزند عبدالسمیع
- متولد سال ۱۳۷۸ ولایت وردگ
- دانشجوی، دانشکده یی اداره و پلیسی عامه، دانشگاه بلخ،
- فارغ سال ۱۳۹۴ از مکتب عبدالهادی داوی، کابل.

این کتاب از سایت کتابتون دائلود شده است.

<https://www.ketabton.com>